

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
A ZONEI METROPOLITANE
ZALĂU PENTRU PERIOADA
2018-2023**

CUPRINS

CAP I CONTEXT	pag 2
1.Alcătuirea Zonei Metropolitane Zalău.....	pag 2
2.Scopul înființării ADI Zona Metropolitană Zalău.....	pag 3
3.Contextul intern al constituirii ADI Zona Metropolitană Zalău.....	pag 3
4.Cadrul strategic.....	pag 5
4.1.Documente la nivel european.....	pag 7
4.2.Documente la nivel național.....	pag 16
4.3.Documente la nivel regional.....	pag 31
4.4.Documente la nivel județean.....	pag 35
CAP II SITUAȚIE EXISTENTĂ.....	pag 38
1.Analiză situație, identificare membri.....	pag 38
1.1.Analiza situației existente.....	pag 38
1.1.1.Municipiul Zalău – centru polarizator principal al ZMZ.....	pag 41
1.1.2.Cehu Silvaniei – centru polarizator secundar al ZMZ.....	pag 47
1.1.3.Jibou – centru polarizator secundar al ZMZ.....	pag 51
1.1.4.Șimleu Silvaniei – centru polarizator secundar al ZMZ.....	pag 57
1.2.Identificarea membrilor structurii asociative.....	pag 63
2.Analiza SWOT.....	pag 82
CAP III OBIECTIVE STRATEGICE ȘI SPECIFICE ALE ZMZ.....	pag 86
1.Obiectivul strategic al ZMZ.....	pag 86
2.Viziune.....	pag 88
3.Domenii de intervenție proiecte.....	pag 92
4.Obiective strategice, sectoriale și specifice ale ZMZ.....	pag 94
5.Mecanismul de implementare al strategiei de dezvoltare a ZMZ.....	pag 120
6.Indicatori de monitorizare.....	pag 122

CAP I CONTEXT

1. Alcătuirea Zonei Metropolitane Zalău

Zona metropolitană Zalău este un model de administrație publică locală constituit ca modalitate de dezvoltare integrată a unei regiuni care cuprinde municipiul reședință de județ și un număr de 18 unități administrativ teritoriale asociate. Forma asociativă a celor 19 unități administrativ teritoriale este justificată prin legăturile multiple sociale și economice, prin posibilitățile de dezvoltare integrată. Fiecare unitate administrativă este autonomă, zona metropolitană fiind cea care coordonează proiectele de dezvoltare integrate. Regiunea este întinsă pe un teritoriu de cca 1102,76 kmp și în zona metropolitană Zalău trăiește o populație de 131.160 locuitori (cca 30% din populația județului).

Aria teritorială metropolitană Zalău cuprinde:

- o zonă principală, centrală compusă din municipiul Zalău și 4 unități administrativ teritoriale direct învecinate, cu un nivel de integrare socio-economică apropiat de metropolă: unitățile administrativ teritoriale Hereclean, Crișeni, Meseșenii de Jos și Mirșid;
- 3 zone secundare, concentrate în jurul celor 3 orașe:
- una compusă din orașul Șimleu Silvaniei și 2 UAT-uri direct învecinate Pericei și Crasna;
- a doua, compusă din orașul Jibou și 1 UAT direct învecinat Creaca;
- a treia, compusă din orașul Cehu Silvaniei și 1 UAT direct învecinat Sălățiș.
- o zonă terțiară, compusă din 9 UAT-uri, care nu au o legătură directă cu orașele din zona metropolitană Hida, Agrij, Horoatu Crasnei, Vîrșolț, Bocșa, Șamșud și Dobrin.

Zona metropolitană Zalău este situată aproximativ în centrul Regiunii Nord-Vest, ceea ce poate constitui un avantaj.

2. Scopul înființării Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Zalău.

Cadrul Strategic pentru amenajarea teritoriului Uniunii Europene, Strategia națională de dezvoltare regională, Strategia de dezvoltare a județului Sălaj au impus înființarea unei microregiuni care să permită dezvoltarea zonei în concordanță cu dezvoltarea europeană.

Zona metropolitană Zalău a fost înființată în anul 2015, din dorința autorităților locale de a aborda în parteneriat dezvoltarea municipiului Zalău și a zonei adiacente. Motivația abordării în mod integrat a dezvoltării în Zona metropolitană Zalău are avantaje în mai buna gestionare și valorificare a resurselor existente, în corelarea implementării proiectelor, în dezvoltarea accesibilității și echipării integrate a localităților metropolitane, în asigurarea unor servicii publice performante pentru cetățeni, în echilibrarea și creșterea ritmului dezvoltării economice, în dezvoltarea performanțelor administrațiilor publice metropolitane.

3. Contextul intern în care s-a constituit Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Zalău

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona metropolitană Zalău” s-a constituit în condițiile legislației românești, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori al integrării activităților unor servicii publice. Zonele metropolitane și aglomerările urbane constituite cu acordul expres al consiliilor locale ale unităților administrativ-teritoriale componente au ca scop dezvoltarea infrastructurilor și a obiectivelor

de dezvoltare de interes comun. Autoritățile deliberative și executive de la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale componente își păstrează autonomia locală. Zona metropolitană Zalău a fost înființată ca persoană juridică fără scop patrimonial, de drept privat și de utilitate publică prin hotărâri ale consiliilor locale ale UAT-urilor componente.

Contextul creării Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Zalău” are la bază dezvoltarea integrată locală în probleme precum: dezvoltarea economică și investițională zonală, urbană și rurală, protecția mediului înconjurător, ameliorarea și dezvoltarea infrastructurilor, precum și a serviciilor oferite cetățenilor în vederea creșterii bunăstării acestora și a prosperității unităților administrativ-teritoriale membre ale asociației. Asocierea este constituită pentru a contribui la progresul economico-social al localităților și unităților administrative teritoriale membre, precum și la coeziunea economică și socială care unește populația acestora, așa cum este stipulat în „Actul constitutiv” și în „Statutul” asociației.

Obiectivele asociației sunt: dezvoltarea durabilă a întregii zone și a tuturor unităților administrativ-teritoriale componente, protejarea mediului înconjurător, îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații și energie a unităților administrativ-teritoriale, dezvoltarea, modernizarea și îmbunătățirea serviciilor publice, dezvoltarea economică integrată, dezvoltarea culturii, turismului, sportului și agrementului, administrarea eficientă și integrată a potențialului de care dispune zona, atragerea de noi investiții și creșterea accesului la resurse, promovarea investițiilor private și publice, în vederea dezvoltării durabile a zonei și a unităților administrativ-teritoriale care o compun.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Zalău” vizează și obiective cu caracter specific: alinierea Zonei Metropolitane Zalău la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, instaurarea în zona metropolitană Zalău a unui climat de

piață aliniat procedurilor competiționale internaționale, creșterea coeziunii vieții economico-sociale din întregul areal.

În elaborarea acestei strategii de dezvoltare a zonei metropolitane Zalău au fost îmbinate obiectivele de dezvoltare urmărite de administrațiile locale cu cele ale guvernării României pe perioada 2015-2020, cu resursele financiare locale, guvernamentale și europene, precum și conlucrarea inter-instituțională cu impact asupra comunității locale din întreaga zonă metropolitană.

Capacitățile materiale, financiare și culturale sunt vizate a fi eficient valorificate prin gradul de implicare al autorităților administrației publice locale, astfel încât să se materializeze obiectivele propuse în această strategie: infrastructura de transport metropolitan, infrastructura de utilități realizată în mod integrat, infrastructura de mediu, dezvoltarea zonelor rurale, infrastructura educațională cu accent pe dezvoltarea învățământului superior, infrastructura socio-culturală, cu accent pe reabilitarea căminelor culturale la nivelul unităților administrativ-teritoriale asociate, cea socială, de sănătate și resurse umane. Dezvoltarea turismului local este un obiectiv al administrațiilor publice locale.

4. CADRUL STRATEGIC

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A ZONEI METROPOLITANE ZALĂU 2018-2023 oferă cadrul necesar pentru identificarea și integrarea/corelarea proiectelor pe baza priorităților de dezvoltare pentru următoarea perioadă de programare. Astfel documentul conține și un portofoliu de proiecte prioritare strategice. Prin acest portofoliu dorim să contribuim la creșterea absorbției și impactului fondurilor la nivel regional. De asemenea, sperăm, că în acest mod impactul asupra dezvoltării regiunii ar fi unul mult mai puternic, investițiile prioritare finanțate din fonduri europene sau guvernamentale fiind multiplicat prin investițiile

realizate din fonduri private utilizate pentru proiecte complementare, conexe celor prevăzute în cadrul portofoliului de proiecte strategice la nivel regional.

Astfel, perioada de programare 2014-2020 aduce în prim plan o serie de instrumente financiare noi, adresate exclusiv dezvoltării urbane integrate, precum:

- alocarea a 5% din resursele Fondului European pentru Dezvoltare Regională (F.E.D.R.) alocate fiecărui Stat Membru pentru investiții în acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile integrate;
- realizarea unei platforme de dezvoltare urbană, alcătuită din 300 de orașe din Uniunea Europeană, care vor menține un dialog permanent cu Comisia Europeană și vor contribui la formularea de politici publice în domeniul dezvoltării urbane;
- acțiuni inovatoare în zonele urbane – cărora le vor fi alocate 0,2% din fondurile F.E.D.R. și care vor sprijini proiecte urbane pilot, demonstrative și studii de interes european;
- un accent mai puternic pus pe dezvoltarea urbană la un nivel strategic – presupun o abordare integrată a utilizării fondurilor Cadrului Strategic Comun (C.S.C.) pentru dezvoltarea durabilă a zonelor urbane. Astfel, Programele Operaționale ale fiecărui Stat Membru vor stabili contribuția la abordarea integrată a dezvoltării urbane, o abordare integrată a dezvoltării zonelor urbane și vor lua în considerare nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excludere; adecvată, așa cum e aceasta definită de către Statele Membre: de la nivel de cartier sau sector, până la zone funcționale, cum ar fi regiunile urbane sau zonele metropolitane, inclusiv zonele rurale învecinate;
- oportunități sporite privind abordarea provocărilor urbane vizate de prioritățile de investiții – patru dintre obiectivele tematice din Strategia Europa 2020 conțin priorități de investiții specifice zonelor urbane. Este recomandat ca orașele să combine acțiunile specifice subscrise

acestor priorități și să promoveze strategii pentru emisii scăzute de dioxid de carbon în mediul urban, să îmbunătățească mediul urban, să promoveze mobilitatea urbană durabilă, precum și incluziunea socială prin sprijinirea regenerării fizice și economice a zonelor urbane defavorizate;

- crearea de rețele – în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (C.T.E.), va fi sprijinită crearea de rețele în vederea partajării și dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană;

- instrumente financiare – Statele Membre sunt încurajate să utilizeze în mod extensiv instrumentele financiare adresate dezvoltării urbane, a căror sferă este foarte extinsă, include toate tipurile de obiective tematice, de priorități de investiții și de beneficiari.

Alături de acest context european favorabil dezvoltării urbane, trebuie să menționăm faptul că zona metropolitană poate beneficia de finanțări guvernamentale-si - bugetul local.

Realizarea Strategiei de dezvoltare a ZMZ 2018-2023 are în vedere prevederile principalelor documente strategice și de planificare de la nivel european și național. Procesul în sine s-a desfășurat în contextul intenției regionalizării administrative, respectiv descentralizării.

4.1. DOCUMENTE LA NIVEL EUROPEAN

EUROPA 2020

Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc:

- 1. Creștere inteligentă:** dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- 2. Creștere durabilă:** promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;

3. Creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE trebuie să definească direcția în care vrea să evolueze până în anul 2020. În acest scop, Comisia Europeană propune următoarele obiective principale pentru UE (5):

1. Ocuparea forței de muncă

a. o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani

2. Cercetare și dezvoltare

a. alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare

3. Schimbări climatice și energie (20/20/20)

a. reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990

b. creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%

c. creșterea cu 20% a eficienței energetice

4. Educație

a. reducerea abandonului școlar la sub 10%

b. creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

5. Sărăcie și excluziune socială

a. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

Direcții strategice Europa 2020

I. Creștere inteligentă – îmbunătățirea performanței în următoarele domenii

1. **Educație** (încurajarea procesului de învățare și de îmbunătățire a competențelor)

2. **Cercetare și inovare** (crearea de noi produse și servicii care să genereze creștere economică și noi locuri de muncă și să ne ajute să facem față provocărilor de ordin social)

3. **Societatea digitală** (utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor)

Tinte

1. **un nivel al investițiilor publice și private în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul**

UE; condiții mai bune pentru cercetare, dezvoltare și inovare

2. **o rată de ocupare a forței de muncă de 75 %** în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali)

3. **rezultate mai bune pe plan educațional**, în special

- reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10%
- creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

II. Dezvoltare/creștere durabilă – economie mai competitivă, ecologică, eficientă

1. să dezvoltăm o **economie mai competitivă, cu emisii scăzute de CO₂**, care să utilizeze resursele în mod eficient și durabil

2. **să protejăm mediul**, să reducem emisiile de gaze cu efect de seră și să stopăm pierderea biodiversității

3. să profităm de poziția Europei ca lider în dezvoltarea de **noi tehnologii și metode de producție ecologice**

4. să introducem **rețele electrice inteligente și eficiente**

5. **să valorificăm rețelele europene** pentru a le acorda întreprinderilor (în special micilor producători) un avantaj competitiv suplimentar

6. **să îmbunătățim mediul de afaceri**, în special pentru IMM-uri

7. **să-i ajutăm pe consumatori** să aleagă produse și servicii, în cunoștință de cauză.

Ținte

1. **reducerea cu 20%, până în 2020, a emisiilor de gaze cu efect de seră** față de nivelul din 1990 - UE este dispusă să reducă emisiile chiar și cu 30%, cu condiția ca și alte țări dezvoltate să își asume angajamente similare și ca țările în curs de dezvoltare să contribuie, în măsura posibilităților, în cadrul unui acord global.

2. creșterea **ponderii surselor de energie regenerabile** până la 20%

3. **creșterea cu până la 20% a eficienței energetice.**

III. Creșterea incluziunii – ocuparea forței de muncă, coeziune economică, socială și teritorială

1. o rată mai mare de ocupare a forței de muncă - **locuri de muncă mai bune și mai numeroase**, în special pentru femei, tineri și lucrători de peste 55 de ani

2. creșterea capacității de anticipare și gestionare a schimbării prin **investiții în formare profesională și îmbunătățirea competențelor**

3. **modernizarea** piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială

4. garantarea **accesului tuturor la beneficiile creșterii economice.**

Ținte

1. o rată de ocupare a forței de muncă de **75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani** până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali)

2. **rezultate mai bune pe plan educațional**, în special

- reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10%
- creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

3. **reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.**

IV. Guvernanță economică – intensificarea coordonării politicilor economice la nivelul UE

1. **consolidarea agendei economice printr-o supraveghere mai atentă din partea UE.** Acest pilon include: prioritățile politice și obiectivele stabilite în cadrul Strategiei Europa 2020, angajamentele suplimentare pe care și le-au asumat statele membre participante la Pactul euro plus, consolidarea supravegherii de către UE a politicilor economice și fiscale, ca parte a Pactului de stabilitate și creștere, dar și prin intermediul noilor instrumente menite să stopeze dezechilibrele macroeconomice, adoptarea unei noi metode de lucru - semestrul european - care permite discutarea priorităților economice și bugetare în aceeași perioadă a fiecărui an.

2. **asigurarea stabilității zonei euro.** În anul 2010, UE a reacționat la criza datoriei suverane prin crearea unor mecanisme temporare de sprijin pentru statele membre.

Acestea vor fi înlocuite în 2013 de un mecanism permanent, respectiv Mecanismul european de stabilitate (MES). Aceste măsuri de sprijin sunt condiționate de aplicarea unor programe de reformă și consolidare fiscală și au fost elaborate în strânsă colaborare cu FMI.

3. **redresarea sectorului financiar**, prin acțiunile prezentate mai jos.

Semestrul european

Semestrul european include primele șase luni ale fiecărui an și reprezintă perioada pe durata căreia are loc coordonarea politicilor bugetare, macroeconomice și structurale ale statelor membre, pentru ca acestea să poată ține cont de recomandările UE în luarea deciziilor cu privire la bugetul național și la alte aspecte de interes economic.

Etapile principale ale semestrului european sunt următoarele:

În luna ianuarie, Comisia prezintă analiza anuală a creșterii, care stabilește prioritățile UE pentru anul următor, în materie de creștere economică și locuri de muncă.

În luna martie, șefii de stat și de guvern elaborează orientările UE pentru politicile naționale, pe baza analizei anuale a creșterii.

În luna aprilie, statele membre transmit planurile naționale privind garantarea finanțelor publice sănătoase (programele de stabilitate/convergență), precum și programele de reformă și măsurile pe care intenționează să le ia pentru a promova creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (programele naționale de reformă).

În luna iunie, Comisia evaluează aceste programe și, dacă este cazul, formulează recomandări specifice pentru fiecare țară. Consiliul UE discută aceste recomandări, iar Consiliul European le aprobă.

La sfârșitul lunii iunie sau la începutul lunii iulie, Consiliul adoptă oficial recomandările adresate fiecărei țări.

Pactul de stabilitate și creștere

Este un set de reguli care încurajează statele membre să mențină viabilitatea finanțelor publice.

Pactul are două componente:

1. **componenta preventivă** invită statele membre să transmită anual programul de stabilitate (țările din zona euro) sau de convergență (celelalte state membre), odată cu programul național de reformă. Acest program prezintă modul în care statul membru intenționează să asigure și să mențină viabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.

Ulterior, Comisia poate oferi recomandări politice (în iunie, în cadrul semestrului european) sau, dacă este necesar, poate înainta o propunere Consiliului pentru ca acesta să transmită un avertisment în cazul unui deficit excesiv.

2. **componenta corectivă** reglementează procedura în caz de deficit excesiv (PDE). În baza PDE, dacă deficitul bugetar al unui stat membru depășește limita de 3% (conform Tratatului), Consiliul va transmite recomandări privind redresarea situației. Nerespectarea acestor recomandări poate duce la impunerea de sancțiuni pentru statele din zona euro.

Corectarea dezechilibrelor macroeconomice

În ultimii zece ani, statele membre au făcut alegeri economice divergente, care au dus la accentuarea diferențelor în materie de competitivitate și la apariția unor dezechilibre macroeconomice la nivelul UE. Pentru ca această situație să nu se repete în viitor, Comisia a propus un nou mecanism de supraveghere, menit să identifice și să corecteze aceste aspecte, încă din faza incipientă. Prin acest mecanism, economiile statelor membre vor fi monitorizate în vederea depistării dezechilibrelor macroeconomice (ex. bule imobiliare, creșterea deficitului de cont curent sau a excedentelor, scăderea competitivității). Dacă statele membre depășesc „nivelurile de alertă”, Comisia va face analize aprofundate pentru a stabili dacă dezechilibrele sunt dăunătoare și, dacă este cazul, va face recomandări.

Pactul euro plus

Statele membre ale zonei euro au convenit asupra unui program suplimentar de reforme, cunoscut sub numele de „Pactul euro plus”, care constituie o reflecție a interdependenței dintre ele. Alte șase țări, care nu fac parte din zona euro, au decis să adere la acest pact: Bulgaria, Danemarca, Letonia, Lituania, Polonia și România. Pactul vizează patru domenii: competitivitate, ocuparea forței de muncă, viabilitatea finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare.

Pactul a fost aprobat de liderii UE în martie 2011. Toate cele 23 de părți semnatare se angajează să implementeze reformele în detaliu. Cele patru state membre care nu au semnat pactul sunt libere să facă acest lucru oricând doresc. Angajamentele asumate în virtutea pactului se

integrează în noul cadru de guvernare economică și sunt incluse în programele naționale de reformă ale statelor membre.

Remedierea sectorului financiar

UE a elaborat noi reglementări și a creat agenții cu scopul de a preveni din timp apariția problemelor și de a se asigura că toți actorii din sectorul financiar sunt supuși unor reglementări și monitorizări stricte. În prezent se întreprind și alte acțiuni, în special pentru a garanta că băncile europene au suficiente rezerve de capital pentru a face față, în viitor, șocurilor care afectează sistemul financiar și pentru a continua să funcționeze și să ofere credite întreprinderilor și persoanelor fizice.

Concluzii

Strategia Europa 2020 își propune obiective ambițioase pentru următorii 7 ani, documentul fiind focalizat pe 5 direcții majore:

1. Educație
2. Cercetare și dezvoltare
3. Dezvoltare economică
4. Dezvoltare socială
5. Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

În direcția educației, strategia are ca obiective creșterea ratei de finalizare a studiilor preuniversitare (reducere abandon școlar) și interdependent creșterea procentului absolvenților de studii superioare.

În cazul României țintele sunt de 11% abandon (18,1% în 2014 și 18,9% în 2015) și 26% absolvenți studii superioare (25,% în 2015). Din acest punct de vedere trebuie subliniată evoluția negativă a abandonului școlar, în creștere cu aproape un procent în decurs de un an, evoluție negativă care se menține de peste 2 ani.

Ținând cont de ținta asumată de 11,3%, considerăm că fără măsuri consistente și programe naționale care să se focalizeze pe categoriile cele mai puternic afectate, această țintă este puțin probabil să fie atinsă. Este necesară o evaluare obiectivă asupra programelor implementate de Guvern în perioada 2013-2015 împreună cu o evaluare situațională pentru a determina pe de-o parte eficacitatea programelor guvernamentale din ultimii doi ani și pentru a identifica acele cauze care au stat la baza creșterii ratei de abandon școlar.

Pe de altă parte, merită remarcat progresul constant în zona educației terțiare pentru categoria de vârstă 30-34 de ani, cu o creștere semnificativă în ultimii 6 ani (peste 8 procente), ținta de 26,7% pentru anul 2020 fiind una realistă.

În direcția cercetării și dezvoltării principalele obiective sunt creșterea investițiilor și alocării de resurse pentru cercetare, dezvoltare, inovare (3% din PIB UE – aprox 288 mld. euro). Din perspectiva statelor membre oportunitatea principală va fi reprezentată de liniile de finanțare oferite în această sferă. România a alocat doar 0,38% din PIB pentru CDI (2014) în scădere de la 0,48% (2012), perspectivele fiind negative în continuare. Ținta națională conform Europa 2020 de 2% este nerealistă.

În direcția dezvoltării economice obiectivele principale vizează consolidarea guvernancei economice la nivel macro european, supravegherea sectorului financiar și un control mai strict asupra cheltuielilor publice pentru evitarea dezechilibrelor macroeconomice prin intermediul pactului de stabilitate și creștere. Din punctul de vedere al statelor membre executivul este principalul stakeholder, politica macroeconomică și modalitatea de construcție a bugetului fiind instrumentele de interes.

În direcția dezvoltării sociale obiectivele principale vizează reducerea excluziunii sociale și a numărului celor care trăiesc în condiții de sărăcie și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă. În prezent România are un nivel de ocupare a forței de muncă –grupa de vârstă 20-64 de ani –

de 66% (2015) cu o evoluție ușor pozitivă în ultimii ani. Obiectivul de 70% pentru anul 2020 pare unul realist dacă actualul trend se menține. Se remarcă în schimb un nivel extrem de ridicat al persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială de aproape 40% din populația totală, la nivelul anului 2015. Ținta de reducere cu 20% a acestei categorii este ambițioasă, dacă actualul trend se păstrează, fiind nevoie de măsuri semnificative la nivel național pentru a stimula crearea de locuri de muncă și accesul la servicii de bază.

În direcția dezvoltării durabile și a mediului înconjurător, strategia are ca obiective creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încurajarea producției de energie regenerabilă. La nivel național, România are o rată de utilizare a energiei regenerabilă de 26,27% (2015) depășind astfel ținta de 24% stabilită pentru anul 2020, un index de reducere a emisiei gazelor cu efect de seră de 56,02% (2013) – ținta atinsă deja (reducerea cu 19% față de 1990).

Conform unui studiu Erste (2011) previziunile de investiție în sfera energiei regenerabile în România până în 2020 erau de 18,2 mld. euro după Polonia (46 mld) și Cehia (19.4 mld). De asemenea, conform unui studiu Ernst&Young (2013) România ocupa locul 16 (33 mondial) la nivel european din perspectiva atractivității în sfera energie regenerabile. Astfel componenta de dezvoltare durabilă și mediu trebuie să reprezinte o prioritate pentru autoritățile locale deoarece oferă diverse oportunități de dezvoltare pe termen mediu și lung.

4.2. DOCUMENTE LA NIVEL NAȚIONAL

Programul Național de Reformă 2016

Programul Național de Reformă (PNR) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor structurale și a priorităților de dezvoltare care ghidează evoluția României până în anul 2020, în concordanță cu traiectoria de atingere a obiectivelor Strategiei Europa 2020. PNR 2016 a fost

elaborat în conformitate cu orientările COM1, cu prioritățile stabilite prin Analiza Anuală a Creșterii 2016 (AAC), fiind luate în considerare recomandările specifice de țară 2015 (RST), precum și Raportul de țară al României 2016.

PNR 2016 vizează fructificarea potențialului de creștere prin stimularea competitivității și productivității, consolidarea coeziunii sociale și teritoriale, crearea de noi locuri de muncă – toate acestea urmărind reducerea decalajelor față de celelalte state membre ale Uniunii Europene (UE).

Asumarea reformelor structurale-cheie pentru economia și administrația națională va permite concertarea eforturilor și resurselor naționale în direcția modernizării societății românești și este de natură să susțină convergența economico-socială.

Context macroeconomic

- În anul 2015, România a înregistrat o creștere economică de 3,8%, fiind al cincilea an de creștere după criza economică (1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,5% în 2013 și 3,0% în 2014)
- În anul 2015, rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 66,0% iar numărul total de salariați a crescut cu 3,6% comparativ cu anul 2014
- Rata șomajului BIM în anul 2015 s-a menținut la același nivel cu cel din anul 2014, respectiv 6,8%
- Rata anuală a inflației a înregistrat valori negative începând cu iunie 2015 (cel mai scăzut nivel după 1990) sub impactul extinderii sferei de aplicabilitate a cotei reduse de TVA de 9% la toate alimentele, băuturi nealcoolice și serviciile de alimentație publică (0,59% medie anuală a inflației)
- Creșterea economică potențială va fi în medie de 3,9% în perioada 2016-2019, susținută în principal de contribuțiile stocului de capital, ca urmare a reluării procesului investițional

- România și-a redus considerabil deficitul bugetar în ultimii șase ani, atingând în 2015 nivelul cash de 1,45% din PIB, care corespunde unui deficit ESA de 0,7% din PIB (conform datelor preliminare privind execuția bugetului general consolidat pe 2015)
- Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat, la sfârșitul anului 2014, la 39,8% din PIB, nivel net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht, iar pentru finele anului 2015, datele operative indică un nivel de 38,4% din PIB.

În clasamentul *Ease of Doing Business* din 2016, România se plasează pe poziția 37, deși înregistrează scăderi minore la toate capitolele, cele mai mari în ușurința de a demara o afacere (scădere 8 locuri) și obținerea autorizațiilor pentru construcții (4 locuri).

În prezent, conform raportului *Innovation Union Scorecard (2015)*, Comisia Europeană plasează România în categoria inovatorilor modești, pe locul 27 din 27 (fiind depășită în ultimul an de Bulgaria și Letonia) cu un scor general de performanță în inovație de 0,20 (max . 1), cunoscând o scădere în ultimii ani, nivelul actual fiind semnificativ mai jos decât cel înregistrat în 2007. Din păcate, România se plasează semnificativ sub media UE27 la toate cele opt dimensiuni. Cele mai slabe performanțe se observă în zona parteneriatelor și antreprenoriatului (IMM-uri care inovează, colaborează pentru a inova), investiții ale firmelor private în zona R&D și a sistemelor de cercetare deschise, transparente și atractive. Semne pozitive se observă în zona resurselor umane (însă indicatorul e ridicat în special datorită creșterii numărului de persoane care obțin diploma de doctor și a persoanelor cu educație terțiară/universitară) precum și în zona de *mărci comunitare* și *design comunitar*. Coroborat cu finanțarea redusă din ultimii 3 ani, pentru zona de CDI, acest sector rămâne o vulnerabilitate majoră pe termen mediu și lung pentru România, cu un impact asupra competitivității economice.

Acord de parteneriat România-Comisia Europeană pentru perioada de programare 2014-2020

În anul 2012, Comisia Europeană a emis o poziție oficială cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat pentru perioada 2014-2020. Acest document identifică principalele provocări, sugerează o serie de priorități de finanțare și indică factorii care pot influența îndeplinirea cu succes a obiectivelor.

Acordul de Parteneriat cu UE 2014-2020 prezintă liniile principale de acțiune privind activitățile finanțate din fonduri europene. Din acest motiv el reprezintă un document cheie, cu un potențial ridicat de impact la nivel județean. Autoritățile locale trebuie să acorde atenție în special Programelor Cadru de Implementare:

- 1. Programul Operațional Capital Uman (POCU)** stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane
- 2. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate (POAD)** asigură pe întreaga perioadă 2014 - 2020 distribuția gratuită de ajutoare alimentare în toate localitățile din țară în favoarea persoanelor dezavantajate. POAD este o continuare a Programului European de Ajutorare a Defavorizaților (PEAD) derulat în perioada 2007 -2013
- 3. Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM)** a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2014-2020 și în acord cu Cadrul Strategic Comun și Documentul de Poziție al serviciilor Comisiei Europene
- 4. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)** 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România
- 5. Programul Operațional Regional (POR)** 2014-2020 este succesorul Programului

Operațional Regional 2007-2020 și unul dintre programele prin care România va putea accesa fondurile europene structurale și de investiții provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), în perioada 2014-2020

6. Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) va promova crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020

7. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) program prin care se acordă fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană și Guvernul României pentru dezvoltarea economico – socială a spațiului rural din România

Sectoare cu importanță deosebită

În continuare am inclus în analiza noastră o serie de documente strategice sectoriale pe acele domenii pe care le-am considerat de o importanță deosebită pentru dezvoltarea ZMZ.

Domeniile sunt:

- Dezvoltare economică inteligentă
- Educație
- Mediu și schimbări climatice

Dezvoltare Economică Inteligentă

Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Strategia Națională pentru Competitivitate (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât și cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice), pentru corelarea intervențiilor

dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale.

Provocările cheie la care această Strategie încearcă să răspundă includ:

- Reglementarea mediului de afaceri;
- Încrederea (lipsa de colaborare) între actorii de pe piață (firme, instituții, autorități);
- Antreprenoriatul (demografia, structura, reziliența mediului de afaceri);
- Resursele umane și educația (masa critică și calitatea forței de muncă);
- Inovarea (cererea și oferta de produse ale cercetării, masa critică de cercetători și firme inovative);
- Creativitatea (cultura antreprenorială, comunitatea de inovare);
- Eficiența (utilizarea resurselor);
- Excelența (sectoare prioritare și competitivitate internațională).

Obiectivul SNC este să integreze aceste provocări într-o viziune coerentă, pe termen mediu, suport pentru pachetul de inițiative și acțiuni care vor conduce la implementarea ei în perioada 2014-2020, în concordanță cu domeniile prioritare strategice ale României, mai ales în direcțiile cercetării și inovării, ocupării și dezvoltării regionale prin activități agricole și industriale competitive.

Sectoare economice de specializare inteligentă

Analizele efectuate au condus la identificarea a 10 sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă (tabelul de mai jos). Scopul acestui exercițiu de identificare a ramurilor cu potențial mare de specializare inteligentă este de a sublinia importanța convergenței politicilor și inițiativelor publice și private în direcția dezvoltării acestor domenii în baza a trei motive principale, redate pe scurt astfel:

- Dinamica structurală a economiei, care a adus sectoare noi pe poziții competitive (pozițiile 1-3, categoria Dinamică competitivă);
- Dependența economiei în ceea ce privește ocuparea și valoarea adăugată de sectoare tradiționale cu avantaje competitive ridicate (cele din categoria Dinamică competitivă);
- Rolul în creștere al inovării și dezvoltării tehnologice în integrarea pe lanțuri de valoare globale (pozițiile 7-10 – categoria Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată).

Viziunea Strategiei Naționale pentru Competitivitate

Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenariat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Viziunea are la bază patru premise strategice:

1. Valorificarea celor mai bune avantaje de care dispune România, a specializărilor de vârf în producție și cercetare, precum și a resurselor locale de calificare, inițiativă antreprenorială și factori naturali.
2. Creșterea atractivității condițiilor pentru dezvoltarea competitivă a afacerilor prin reglementări transparente și stimulative pentru inovare.
3. Formularea direcțiilor de politică publică în jurul inițiativelor și realizărilor cu impact major asupra creării valorii adăugate în mediul de afaceri.
4. Corelarea inițiativelor de dezvoltare la nivel sectorial, teritorial și societal pentru formarea eficientă și integrată a avantajelor competitive.

Ținând cont de caracterul strategiei considerăm că principala provocare a României pe termen mediu și lung este dezvoltarea componentei CDI în primul rând prin alocarea unei finanțări mai mari (angajament și pentru strategia UE 2020) și prin crearea unor produse sau servicii cu un

grad ridicat de transferabilitate din sfera ”tehnică” (academică) în piață. Principala problemă în această direcție este finanțarea extrem de redusă (0, 38% din PIB pentru 2015) care este în scădere în ultimii 3 ani.

Un alt aspect important al strategiei vizează componenta etatică – sectorul public trebuie să creeze un mediu favorabil și atractiv pentru întreprinzători și pentru activități care pot genera ulterior inovație sau competitivitate. Este evident că o componentă care acționează ca o barieră este însuși statul datorită cadrului legal stufos și instabil, nivelului ridicat de birocrație și rezistenței inerente în fața schimbării. Statul trebuie să își concentreze eforturile în două direcții: (1) reglementare predictibilă care să încurajeze activitatea antreprenorială (transparență, participare, responsabilitate); (2) crearea unui mediu favorabil și care sprijină activitățile economice competitive (scheme de finanțare, parteneriate, sprijin prin alte resurse non-financiare).

România s-a angajat la respectarea unor ținte pe domeniile prioritare prin strategia UE 2020. În acest sens Guvernul trebuie să dezvolte atât documentele strategice asumate (menționate în PNR 2015) dar mai ales planurile operaționale care să cuprindă un mecanism de monitorizare și evaluare pe baza unor indicatori măsurabili.

În final, componenta economică trebuie dublată de rezolvarea provocărilor sociale, în special cele legate de sărăcie și excluziune socială, nivelul de ocupare, nivelul de pregătire educațională al populației (studii superioare, abandon școlar).

Relevanță pentru ZMZ

La nivelul ZMZ principalul punct de interes îl reprezintă convergența de la nivel național și regional. Astfel, la nivel național, din perspectiva dezvoltării economice inteligente, documentul programatic este cel menționat mai sus - **Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020** - document care identifică 10 sectoare de interes major

din perspectiva competitivității economice și dezvoltării inteligente. În prezent, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest **nu există un document strategic privind dezvoltarea economică prin specializare inteligentă**. Odată apărut acest document, este necesară o analiză de compatibilitate între nivelul național și cel regional și ulterior adoptarea oricăror măsuri locale care privesc dezvoltarea economică în concordanță cu domeniile de specializare inteligentă identificate la nivelul regiunii.

Educație

Documente strategice analizate:

- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020
- Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020⁶⁹ (SNCDI)

Viziune

În 2020, România va deveni competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare-dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni. La baza competitivității se află un sistem de inovare în care cercetarea-dezvoltarea susține avansul pe lanțurile globale de valoare adăugată. În acest mediu, excelența și spiritul antreprenorial mobilizează o masă critică de operatori.

Reperle globale de excelență impun formarea de parteneriate pe termen lung, între organizații de cercetare și firme, și colaborarea în jurul unor infrastructuri și programe de cercetare de anvergură internațională în domenii de frontieră ale științei și tehnologiei.

Creativitatea, potențată în toate fazele și formele educației, activează antreprenoriatul bazat pe inovare. Exemplele de succes antreprenorial generează modele credibile, care susțin formarea unei culturi a inovării și, în cele din urmă, dezvoltarea unei societăți pentru care inovarea devine principalul factor de creștere a competitivității, transformându-se într-un stil de viață.

Viziunea stabilește un set de principii de acțiune, sprijinite pe 3 piloni principali:

Pilonul 1. Afirmare la nivel regional, afirmare la nivel global: firmele devin operatori-cheie ai inovării.

Economia românească mobilizează IMM-uri inovatoare, cu orientare și perspective globale, care au interesul și capacitatea de a intra pe lanțurile de valoare adăugată regionale și mondiale.

Pilonul 2. Excelență prin internaționalizare: sectorul CDI ca spațiu de oportunitate

Sectorul CDI românesc se dezvoltă în jurul unor domenii strategice, este integrat internațional și oferă un mediu atractiv pentru membrii comunității științifice globale – pentru tineri, pentru cercetătorii de vârf din întreaga lume, pentru carierele duble în cercetare și antreprenoriat.

Stabilitatea necesară este asigurată de fluxul predictibil de proiecte, de infrastructurile de cercetare naționale și europene.

Pilonul 3. „Leadership” regional la frontiera științei și în tehnologie: avansuri în domenii strategice

România se poziționează, prin CDI, alături de mari inițiative europene și internaționale, fie prin participare, fie prin asumarea unui rol de lider (în cazuri precum „Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics” – Măgurele sau Centrul internațional pentru cercetări avansate „Fluvii, Delte, Mări «Danubius»” – Tulcea), și prin stimularea concentrărilor tehnologice (clustere) de frontieră.

Observații

1. Viziunea SNCDI 2014-2020 este focalizată pe o serie de **concepte sau principii cheie: inovație, cercetare-dezvoltare, antreprenoriat, parteneriate centre cercetare-sector privat și internaționalizare**. Această viziune este transpusă în 3 obiective strategice dintre care cel puțin două se focalizează pe internaționalizare (competitivitate economică prin inovare la nivel regional/global și creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional) în timp ce al

treilea obiectiv este focalizat pe creșterea impactului rezultatelor CDI la nivelul societății prin dezvoltarea de parteneriate între centrele de cercetare și mediul economic (transfer tehnologic/științific). Deși obiectivele specifice subliniază o tendință de focalizare sau concentrare pe acele domenii care au un avantaj competitiv sau au un potențial de dezvoltare (inițiativă pozitivă) **acestea nu sunt specificate în mod expres în document** – această ambiguitate poate conduce la alocarea improprie de resurse către zone care au un potențial scăzut de dezvoltare sau progres.

2. Nu este foarte clară corelația între **obiectivele strategice-obiectivele specifice și obiectivele specifice transversale**. Un model logic sau o operaționalizare clară a nivelului strategic (obiective strategice) în proiecte și programe specifice (nivel operațional și tactic) ar ușura atât faza de implementare cât și activitatea de monitorizare și evaluare.

3. Documentul menționează principalii actori instituționali cu responsabilități în implementarea strategiei (principalul actor fiind MEN) dar **nu indică clar indicatorii care urmează să fie urmăriți; de asemenea nu sunt definite niciun set de ținte intermediare de atins**. Totuși, se precizează că activitatea de monitorizare și evaluare va fi subcontractată de MEN către o firmă specializată, fapt care poate explica lipsa acestor informații din documentul strategic.

4. Se remarcă anexa privind alocările bugetare pe perioada de planificare strategică (2014-2020) **care variază între 0,41% din PIB (2014) și 0,97% (2020) deși ținta națională conform strategiei EUROPA 2020 este de 2%**.

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014 – 2020 este documentul cadru pentru politicile în domeniul formării profesionale inițiale și continue – considerate factori esențiali ai dezvoltării economiei europene, în contextul globalizării. Strategia formării profesionale propune dezvoltarea unui sistem competitiv, care să ofere un răspuns relevant și

rapid la cerințele economiei, într-o abordare pro-activă și prin măsuri implementate în parteneriate variate.

Strategia formării profesionale pentru perioada 2014 – 2020 stabilește patru obiective strategice, realizate prin 17 direcții de acțiune și acțiuni specifice..

Principalele obiective ale strategiei sunt:

1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii
2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională
3. Îmbunătățirea calității formării profesionale
4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale

Observații

1. Se remarcă lipsa componentei de viziune a strategiei fapt care ar putea avea efecte negative la nivelul clarității; direcție – ce anume urmărește strategia dar mai ales cum ar trebui să arate acest domeniu (formarea profesională) precum și beneficiarii în viitorul apropiat (2020).
2. Se remarcă o corelare între cadrul strategic european (Europa 2020) și obiectivele strategice stabilite prin intermediul acestui document. Primele două obiective strategice răspund în mod direct țintelor stabilite la nivel european privind rata de ocupare a populației cu vârste cuprinse între 20-64 de ani.
3. Operaționalizarea obiectivelor strategice în direcții și acțiuni este bine realizată și suficient de detaliată, reducând posibilitatea unor interpretări sau ambiguități în momentul implementării de programe specifice.
4. Lipsesc mențiuni cu privire la implementare, monitorizare și evaluare – deși documentul cuprinde un tabel cu secțiuni privind responsabilii instituționali, termene limită și sursa de finanțare (pp. 31- 42), acestea nu sunt completate. Alături de stabilirea clară a rolurilor

instituționale e necesar un document care să precizeze în mod clar: instituțiile responsabile cu implementarea (roluri, atribuții), procesul de monitorizare și evaluare (proceduri și indicatori de performanță, ținte intermediare) care să cuprindă o serie de evaluări intermediare în perioada de implementare pentru a aduce modificări strategiei și țăintelor stabilite în funcție de evoluția procesului de implementare.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi

2013-2020-2030

Documentul stabilește 3 mari obiective pe termen scurt mediu și lung:

- 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.
- 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
- 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Strategia stabilește direcțiile principale de acțiune pentru însușirea și aplicarea principiilor dezvoltării durabile în perioada imediat următoare:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale, în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională și de sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice nefavorabile și de impactul acestora asupra pieței muncii;

- Folosirea celor mai bune tehnologii disponibile, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale din fonduri publice pe plan național, regional și local și stimularea unor asemenea decizii din partea capitalului privat; introducerea fermă a criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție sau servicii;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri de contingență inter-sectoriale, cuprinzând portofolii de soluții alternative pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare prin valorificarea avantajelor comparative ale României în privința dezvoltării producției agricole, inclusiv a produselor organice; corelarea măsurilor de creștere cantitativă și calitativă a producției agricole în vederea asigurării hranei pentru oameni și animale cu cerințele de majorare a producției de biocombustibili, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea și sporirea fertilității solului, biodiversității și protejării mediului;
- Necesitatea identificării unor surse suplimentare de finanțare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită de revitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viață tradiționale, în special în zonele montane și cele umede.

Secțiunea a doua a strategiei cuprinde o analiză a situației prezente (anul de referință e 2008) pe 4 domenii considerate strategice: capital natural, capital antropic, capital uman și capital

social. Pe baza acestei analize documentul identifică 7 provocări strategice pentru orizontul de timp delimitat și 2 provocări trans-sectoriale.

Începând cu 2011, prin Hotărârea nr. 741 din 20 iulie 2011, s-a constituit Comitetului interministerial pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național, care conform art. 2 urmărește respectarea și implementarea obiectivelor și recomandărilor privind integrarea în politicile și strategiile sectoriale naționale, regionale și locale a domeniului dezvoltării durabile și al protecției mediului, așa cum sunt formulate în Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene - revizuită, Strategia Europa 2020 - o strategie pentru creștere inteligentă, durabilă și incluzivă, obiectivele de dezvoltare ale mileniului, Strategia națională pentru dezvoltare durabilă - Orizonturi 2013 - 2020 - 2030, precum și în concordanță cu alte documente programatice sau politice adoptate la nivel comunitar și internațional în domeniul dezvoltării durabile și al protecției mediului.

Tot în anul 2011 a fost dezvoltată o bază de date cu Indicatori pentru Dezvoltare Durabilă (IDDR). Indicatorii prezenți în baza de date urmăresc obiectivele țintă și modalitățile de acțiune la orizontul anilor: 2013, 2020, 2030, stabilite prin Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă și sunt construiți pe baza informațiilor care sunt disponibile în Institutul Național de Statistică, Ministerul Mediului și Pădurilor și instituțiile în subordinea sau coordonarea acestuia și a metodologiilor care sunt armonizate cu cele ale Uniunii Europene.

Din păcate indicatorii sunt actualizați doar până în anul 2011, astfel că pentru ultimii 4 ani nu există date cu privire la modul în care au evoluat. O actualizare a acestei baze de date e necesară pentru a putea ulterior actualiza și planurile strategice la nivel național sau județean, pe baza unor date empirice.

Concluzii pentru componenta de dezvoltare durabilă, mediu și schimbări climatice

1. Strategia de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030 este elaborată în anul 2008. Deși prevede în mod oportun trei praguri strategice –imediat (2013), termen mediu (2020) și termen lung – (2030) – e foarte important ca strategia să fie actualizată. În prezent nu este clar care este stadiul de implementare și în ce măsură, pragul 2013, care a fost depășit temporal, a fost atins sau nu. Din acest punct de vedere se recomandă o evaluare asupra nivelului actual de implementare pentru a furniza date pentru reactualizarea strategiei.

2. Analiza pragurilor mediu și lung relevă un decalaj calculat, la momentul elaborării strategiei de aproximativ 12 ani și recuperarea acestui decalaj până la momentul final 2030. O evaluare a stadiului de implementare, bazată pe setul de indicatori IDDR, ar putea oferi informații prețioase asupra măsurii în care recuperarea decalajului s-a produs conform calendarului strategiei.

4.3. DOCUMENTE LA NIVEL REGIONAL

Planul de Dezvoltare a Regiunii Nord Vest 2014-2020 (PDR NV)

Viziunea

„Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său. Domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt:

- Sănătate;

- Tehnologii informaționale și de comunicații, spațiu și securitate;
- Eco-nano-tehnologii și materiale avansate;
- Bioeconomie.

Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt:

- agricultura și industria alimentară;
- producția de mobilă;
- electronica și automatizări, mecatronica;
- producția de utilaje și echipament;
- serviciile de sănătate;
- serviciile IT&C;
- energia;
- turismul;
- construcțiile verzi.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung (2034)

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.

- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și transregională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

Obiectiv General

Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale, respectiv creșterea standardului de viață regional.

Obiectivul general este operaționalizat în 4 priorități majore care la rândul lor sunt operaționalizate în priorități de investiții și obiective specifice. Se remarcă de asemenea, un aspect pozitiv, corelarea acestor priorități regionale și priorități de investiții cu obiective tematice din cadrul strategiei EUROPA 2020, fapt care ar trebui să ușureze identificarea surselor de finanțare din fonduri europene.

Observații

Documentul strategic de la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (ADR Nord Vest) are obiectivele strategice clar definite, în concordanță cu obiectivele și direcțiilor prioritare stabilite de UE prin intermediul strategiei Europa 2020. De asemenea documentul în forma actuală are trei secțiuni importante care vor fi utile în faza de implementare: (1) Prezentarea schematică a strategiei care prezintă ***corelarea strategiei regionale cu obiectivele tematice și țintele din Strategia Europa 2020*** precum și secțiunea ulterioară care explică modul în care au fost stabilite prioritățile, eventualele provocări și potențialele acțiuni; (2) o estimare a necesităților de finanțare , care totalizează 5,85 miliarde de euro din care aproximativ 80% sunt fonduri europene (4,2 mld.) și (3) o secțiune care cuprinde un set de indicatori de realizare a obiectivelor strategice; totuși acești indicatori sunt desemnați la orizontul de timp 2023 și e necesară

defalcarea acestora pentru mai multe perioade prin stabilirea unor ținte intermediare (12-18 luni) pentru fiecare din cele 4 obiective strategice ale planului.

Nu în ultimul rând se remarcă existența secțiunilor vii sistem de implementare și viii monitorizare însă acestea, în opinia noastră prezintă doar noțiuni și principii generale care ulterior trebuie operaționalizate clar pentru a putea fi funcționale. Ultima secțiune ix proces partenerial prezintă modul în care s-au derulat consultările și interacțiunile între ADR NV și stakeholderii regionali. Ținând cont de implicarea acestor parteneri în procesul de dezvoltare a strategiei, aceștia ar trebui să continue colaborarea atât la partea de implementare și monitorizare.

Concluzii

În urma analizei Planului de dezvoltare a Regiunii Nord Vest pentru perioada 2014-2020, se desprind următoarele concluzii:

- 1. Există un grad ridicat de compatibilitate între obiectivele strategice de la nivelul regiunii NV și obiectivele strategiei Europa 2020.** Practic, pentru fiecare obiectiv strategic și prioritățile aferente de la nivel regional au fost identificate obiectivele tematice aferente din strategia Europa 2020, fapt care va facilita procesul de implementare prin creșterea posibilității de corelare a programelor operaționale regionale cu obiectivele tematice europene și implicit identificarea de surse de finanțare europene pentru acestea.
- 2. Se observă un grad ridicat de convergență între obiective strategice priorități și măsuri,** fapt care va ușura transpunerea acestora în programe operaționale.
- 3. Se remarcă utilizarea conceptului de calitate a vieții ca obiectiv strategic la nivel regional.** Trebuie însă remarcat că prioritățile sub umbrela acestui obiectiv nu includ și sfera serviciilor decât în mică măsură (turism, educație și sănătate – ultimele două din perspectiva modernizării sau dezvoltării infrastructurii, nu în mod direct a calității serviciilor).

4. Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor devine o prioritate la nivel regional. Ținând cont de potențialul energetic cât și de oportunitățile de finanțare la nivel comunitar în acest domeniu, precum și de importanța strategică a domeniului energetic la nivel global, este oportună definirea acestui palier ca prioritate strategică.

4.4. DOCUMENTE LA NIVEL JUDEȚEAN

Strategia județului Sălaj 2015-2020

Strategia de dezvoltare a județului Sălaj este structurată pe 6 secțiuni:

- Secțiunea A – Profilul Județului Sălaj (analiza situației curente la nivelul a 5 dimensiuni – dezvoltare economică, infrastructură, mediu, resurse umane, capacitate administrativă);
- Secțiunea B – Analiza SWOT;
- Secțiunea C – Viziunea și misiunea;
- Secțiunea D- Cadrul Strategic (proponeri de strategii sectoriale pe dimensiunile: transport, competitivitate, resurse umane, mediu, agricultură și dezvoltare rurală, dezvoltare urbană durabilă, capacitate administrativă);
- Secțiunea E – Portofoliul de proiecte;
- Secțiunea F – Sistemul de monitoriare.

Viziunea

”Sălajul va fi, la finalul perioadei 2015--2020, cu orizont 2030, un județ conectat la rețeaua majoră de transport din Europa Centrală, mai atractiv pentru investitori, antreprenori și turiști, care va oferi cetățenilor săi o calitate a vieții îmbunătățită, prin accesul nediscriminator la ocupare și servicii publice de calitate, beneficiind de o administrație eficientă și proactivă și respectând principiile dezvoltării durabile.”

Misiunea

- Printr-un parteneriat solid și de durată dintre cetățenii săi, administrația locală, mediul de afaceri și societatea civilă, Sălajul devine un spațiu deschis către prosperitatea și civilizația europeană;
- Prin poziția sa geografică și prin celelalte resurse ce constituie avantaje competitive, Sălajul este un spațiu cu potențial deosebit de dinamism economic și dezvoltare durabilă;
- Cetățenii județului, deja aliniați la rigorile și standardele europene, mai ales prin exercițiul multiculturalității și prin ethos-ul de muncă, sunt capabili să-și construiască o viață prosperă și demnă;
- Comunitățile din Sălaj vor coopera pentru dezvoltarea unei economii funcționale și competitive pe piața europeană, prin gestiunea inovativă a resurselor și managementul eficient al competențelor forței de muncă locale, cu precădere în următoarele domenii de specializare inteligentă: industria metalurgică, producția de mobilier, industria de prelucrare a cauciucului, bio agroalimentar, industria materialelor de construcții și turism.

Documentul nu cuprinde o operaționalizare a viziunii și misiunii în obiectivele strategice generale, optând pentru o structură pe *sectoare de importanță strategică*, anume:

1. Transport
2. Competitivitate
3. Resurse umane
4. Mediu
5. Agricultură și dezvoltare rurală
6. Dezvoltare urbană durabilă
7. Capacitate administrativă

Concluzii și relevanță pentru ZMZ

Strategia de dezvoltare a județului Sălaj 2015-2020 reprezintă un document programatic menit să ghideze activitatea Consiliului Județean în jurul unui set de priorități considerate strategice.

Din perspectiva ZMZ sunt importante două elemente: (1) un grad ridicat de complementaritate cu strategia județeană pentru a obține o dezvoltare coerentă (la ambele niveluri – metropolitan și județean); (2) elementele specifice care vizează nivelul metropolitan.

Strategia este structurată pe 7 dimensiuni cheie pentru care vom prezenta relevanța la nivelul ZMZ:

1. **Transport** – principala problemă este dată de conectivitatea relativă slabă cu restul orașelor mari, OS 1 adresând acest element - Asigurarea conectării județului Sălaj la infrastructura majoră TEN-T din România și Europa Centrală și de Est și la principalii poli urbani din regiune.

2. **Competitivitate** – în zona de competitivitate rămân de interes sectoarele cu specializare inteligentă care însă nu sunt definite (încă) la nivelul Regiunii Nord Vest. Totuși autoritățile locale pot utiliza Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020 pentru a identifica aceste sectoare la nivel național și a le corela cu specificul local. Oportunitățile de dezvoltare vizează în special zona CDI (infrastructură, parteneriat public-privat) și transferul de tehnologie.

3. **Resurse umane** – în sfera resurselor umane se remarcă două obiective majore (1) accesul la educație și (2) rata de ocupare. Accesul vizează în special categoriile marginalizate. În acest sens există o compatibilitate ridicată cu nivelul regional, național și european.

4. **Mediu** – componenta de mediu este operaționalizată în 3 mari elemente: (1) managementul deșeurilor, (2) conservarea biodiversității și (3) reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice.

5. **Agricultură și dezvoltare rurală** – componenta de agricultură și dezvoltare rurală se

axează pe reducerea decalajelor economice dintre ruban și rural prin diversificarea economică și creșterea eficienței exploataților agricole. Ținând cont de gradul ridicat de ruralizare din ZMZ, această componentă poate prezenta interes strategic în special în perspectiva comercializării de produse agro-alimentare din zonele limitrofe.

6. Dezvoltare urbană durabilă – componenta de dezvoltare durabilă este axată în principal pe reabilitarea infrastructurii de la nivelul județului. Majoritatea măsurilor vizează zone rurale (în special cele privind infrastructura edilitară).

7. Capacitate administrativă –această dimensiune este axată pe dezvoltarea resursei umane prin programe de profesionalizare precum și adoptarea unor instrumente manageriale moderne.

CAP II SITUAȚIE EXISTENTĂ

1. Analiza situației existente, identificarea membrilor structurii asociative

1.1. Analiza situației existente

Legea 215/2001 a administrației publice locale, republicată (art.11 –art.13), recunoaște dreptul unităților administrativ teritoriale de a se constitui în asociații de dezvoltare intercomunitară, cu personalitate juridică de drept privat și de utilitate publică.

Conform modificărilor aduse Legii 215 prin Legea 264 din data de 15 decembrie 2011, Zona Metropolitană a fost definită ca asociația de dezvoltare intercomunitara constituită pe bază de parteneriat între Capitala României sau municipiile de rangul I ori municipiile reședință de județ și unitățile administrativ-teritoriale aflate în zona imediată.

De asemenea, art. 7 din Legea 351/2001 privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național, modificată prin Legea 264/2011, prevede că în vederea dezvoltării echilibrate a teritoriului din zona Capitalei României și a municipiilor de rangul I sau a municipiilor reședință de județ, unitățile administrativ-teritoriale de bază din aceste zone se pot asocia într-un parteneriat voluntar în scopul înființării de zone metropolitane aferente spațiului urban.

Astfel, conform modificărilor legislative precizate, toate municipiile reședință de județ pot constitui zone metropolitane, prin asocierea cu localitățile aflate în aria de polarizare. În acest context, în luna aprilie 2015, a fost constituită Zona Metropolitană Zalău din 16 localități, membri fondatori, astfel:

- 1. MUNICIPIUL ZALĂU**, cu sediul în **ZALĂU**, str. **Piața Iuliu Maniu, nr. 3**, reprezentat legal, conform HCL nr. **30/16.02.2015**, prin **SANDU VICTOR RADU CĂPÎLNAȘIU**, în calitate de **PRIMAR** al Municipiului **ZALĂU**;
- 2. ORAȘUL CEHU SILVANIEI**, cu sediul în **CEHU SILVANIEI**, str **Piața Trandafirilor, nr. 35**, reprezentat legal, conform **HCL nr. 9/12.02.2015**, prin **VARGA ANDREI**, în calitate de **PRIMAR** al Orașului **CEHU SILVANIEI**;
- 3. ORAȘUL JIBOU**, cu sediul în **JIBOU**, str. **Piața 1 Decembrie 1918, nr. 4**, reprezentat legal, conform HCL nr. **15/06.02.2015**, prin **EUGEN BĂLĂNEAN**, în calitate de **PRIMAR** al Orașului **JIBOU**;
- 4. ORAȘUL ȘIMLEU SILVANIEI**, cu sediul în **ȘIMLEU SILVANIEI**, str **PIAȚA LIBERTĂȚII, nr. 3**, reprezentat legal, conform HCL nr. **16/10.02.2015**, prin **IOAN RADU LAZĂR**, în calitate de **ADMINISTRATOR PUBLIC** al Orașului **ȘIMLEU SILVANIEI**;
- 5. COMUNA AGRIJ**, cu sediul in **AGRIJ**, str **AGRIJ, nr. 348**, reprezentat legal, conform HCL **15/11.02.2015**, prin **PAMFIL BERAR**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **AGRIJ**;

6. **COMUNA CRASNA**, cu sediul in **CRASNA**, str **CRASNA**, nr. **13**, reprezentat legal, conform HCL **21/09.03.2015**, prin **EMERIC POP**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **CRASNA**;
7. **COMUNA CREACA**, cu sediul in **CREACA**, str **CREACA**, nr **179/B**, reprezentat legal, conform HCL **13/05.03.2015**, prin **IOAN EUGEN TEREK**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **CREACA**;
8. **COMUNA CRIȘENI**, cu sediul in **CRIȘENI**, str **CRIȘENI**, nr **304**, reprezentat legal, conform HCL **17/20.02.2015**, prin **VASILE BOGDAN**, în calitate de **VICEPRIMAR** al Comunei **CRIȘENI**;
9. **COMUNA DOBRIN**, cu sediul in **DOBRIN**, str **DOBRIN**, nr. **16**, reprezentat legal, conform HCL **10/12.02.2015**, prin **CAROL CSAPO**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **DOBRIN**;
10. **COMUNA HIDA**, cu sediul in **HIDA**, str **SFATULUI**, nr. **1**, reprezentat legal, conform HCL **8/12.02.2015**, prin **DUMITRU PETRUȘ**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **HIDA**;
11. **COMUNA MESEȘENII DE JOS**, cu sediul in **MESEȘENII DE JOS**, str **MESEȘENII DE JOS**, nr. **41**, reprezentat legal, conform HCL **14/09.03.2015**, prin **ARPAD SERES**, în calitate de **VICEPRIMAR** al Comunei **MESEȘENII DE JOS**;
12. **COMUNA MIRȘID**, cu sediul in **MIRȘID**, str **MIRȘID**, nr. **89**, reprezentat legal, conform HCL **4/10.02.2015**, prin **CĂLIN AUGUSTIN BERESCHI**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **MIRȘID**;
13. **COMUNA PERICEI**, cu sediul in **PERICEI**, str **PERICEI**, nr. **239**, reprezentat legal, conform HCL **11/23.02.2015**, prin **BONCIDAI CSABA**, în calitate de **PRIMAR** al Comunei **PERICEI**;

14. COMUNA SĂLĂȚIG, cu sediul în SĂLĂȚIG, str SĂLĂȚIG, nr. 121, reprezentat legal, conform HCL 15/09.02.2015, prin JOZSEF MOLNAR, în calitate de PRIMAR al Comunei SĂLĂȚIG;

15. COMUNA SĂRMĂȘAG, cu sediul în SĂRMĂȘAG, str TEILOR, nr. 34, reprezentat legal, conform HCL 20/11.02.2015, prin JANOS ATTILA DOMBI, în calitate de PRIMAR al Comunei SĂRMĂȘAG;

16. COMUNA VÎRȘOLT, cu sediul în VÎRȘOLT, str VÎRȘOLT, nr. 168, reprezentat legal, conform HCL 16/06.03.2015, prin LAJOS BREDA, în calitate de PRIMAR al Comunei VÎRȘOLT;

Ulterior, au aderat la ZMZ:

17. COMUNA BOCȘA, cu sediul în Bocșa,

18. COMUNA HERECLEAN, cu sediul în Hereclean,

19. COMUNA HOROATU CRASNEI, cu sediul în Horoatu Crasnei,

20. COMUNA ȘAMȘUD, cu sediul în Șamșud

În luna iunie 2017 comuna Sărmășag a decis să iasă din Asociație.

În data de 24 august 2017 Adunarea Generală a Acționarilor a Federației Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România (FZMAUR) a aprobat aderarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Zona metropolitană Zalău la această organizație.

1.1.1. Municipiul Zalău-centru polarizator principal al zonei metropolitane

Context fizico-geografic

Municipiul Zalău este situat în partea nord-vestică a României într-o zonă de depresiune montană, la contactul a trei mari unități geografice: Podișul Someșan, Munții Apuseni și Dealurile de Vest. Relieful este unul colinar, marcat de dealuri și văi, ceea ce a influențat

dezvoltarea orașului de-a lungul unei axe principale cu efecte asupra organizării și planificării teritoriale în vederea dezvoltării sistemelor și a infrastructurilor necesare tuturor sectoarelor de activitate.

Orașul se prezintă sub forma unui amfiteatru, în centru fiind centrul istoric, administrativ și de servicii, care este înconjurat de zonele rezidențiale. Municipiul Zalău este drenat de râul Zalău și afluenții săi. Datorită evoluției sale economice și demografice accentuate din ultimii 20 de ani, municipiul Zalău a ajuns să dețină locul 37 între orașele țării (conform ultimului recensământ din 2011), ceea ce înseamnă o concentrare umană deloc de neglijat.

Fig.1 Harta judetului Salaj

Analiza specificului economic al orașului demonstrează existența unor întreprinderi activând într-un sector industrial cu vechime în zonă (industria prelucrătoare a oțelului și industria cauciucului). Acestea reprezintă industrii de importanță strategică pentru economia națională, având o poziție bine individualizată în peisajul industrial al țării.

Importanța regională a municipiului Zalău, ca de altfel a oricărei așezări, este strâns corelată cu volumul și structura activităților care se desfășoară în cadrul acestuia, precum și cu funcțiile pe care aceasta le îndeplinește în teritoriu.

Întreaga evoluție a municipiului Zalău în ultimele trei decenii a relevat o creștere rapidă a rolului său la nivel județean. Acest rol nu rezultă numai din funcția administrativ-teritorială, cât mai ales din puterea de polarizare a unui spațiu extins, multă vreme aflat la discreția marilor centre polarizatoare din jur, cum ar fi Cluj-Napoca sau Oradea.

În conceptul dezvoltării spațiale policentrice, aplicată ca model în planificarea regională și județeană, municipiul Zalău îndeplinește în perspectivă un rol potențial de pol de creștere. Acesta poate fi potențat, stimulat, prin concentrarea resurselor, a investițiilor și a fluxurilor sociale economice și educaționale.

Accesibilitate și căi de transport

Conform Planului de amenajare a teritoriului național, municipiul Zalău se află la confluența a 2 rețele transeuropene de transport rutier, una pe axa Oradea – Cluj Napoca (DN 1H/DN 19B), cealaltă pe axa Satu Mare – Cluj Napoca (drumul european E81). Este singurul oraș din Regiunea de Nord – Vest care prezintă o astfel de caracteristică, ce poate constitui un avantaj competitiv, dată fiind și poziționarea geografică în centrul Regiunii de Nord - Vest. Pe de altă parte, nici un coridor Pan-European nu traversează orașul sau regiunea.

Conform aceluiași plan de amenajare a teritoriului național, municipiul Zalău se află situat pe axa a două viitoare rețele rutiere:

- Autostrada Brașov – Borș (Autostrada Transilvania); unul din punctele de inserție pe autostradă se află situat la doar 3 km de municipiu;
- Drumurile expres dinspre Oradea și Baia Mare, care vor prelua fluxurile de transport înspre autostradă dinspre cele două orașe menționate anterior și granița vestică a României.

Principalele drumuri naționale care străbat orașul și fac legătura cu marile orașe din regiune sunt: DN1F - E81 (drum modernizat), care asigură legătura cu orașul Satu -Mare și cu Cluj Napoca, DN 1H (Zalău-Răstoci-in curs de finalizare lucrări de reabilitare), DN 1C care asigură legătura cu orașul Baia-Mare și DN 1H - DN 19B, care asigură legătura cu Oradea.

Fig.2 Infrastructura de transport

Se poate observa că municipiul Zalău are potențialul de a deveni un centru regional rutier, cu efecte pozitive asupra dezvoltării sale economice.

Municipiul Zalău nu are un aeroport propriu, dar este situat la distanțe acceptabile (între 80 și 120 km) de cele 4 aeroporturi din regiune: Cluj Napoca, Baia Mare, Satu Mare, Oradea. Cu o rețea rutieră modernizată, accesul la transportul aerian pentru persoane și mărfuri nu va constitui un impediment.

Din punct de vedere al rețelei de transport feroviar, municipiul Zalău nu reprezintă un punct de interes, principalul nod feroviar din județ fiind la Jibou. Principalele probleme cauzate de infrastructura rutieră sunt legăturile deficitare și numeroasele zone cu restricții de viteză.

Conform Strategiei de dezvoltare a căilor ferate, în perioada 2014-2020, nu au fost prevăzute investiții importante în județul Sălaj.

Conectarea exterioară pe calea ferată este realizată prin linia CF 412 Carei-Zalău-Jibou, linie nemodernizată și sub standardele Uniunii Europene. Legăturile pe calea ferată cu județele învecinate sunt deficitare atât cantitativ, cât și din punct de vedere calitativ. Pe calea ferată Zalău se află la 159 km de Cluj-Napoca, la 81 km de Baia Mare și la 124 km de Satu Mare. Rezultă astfel, o îngreunare a utilizării transportului feroviar pentru conectarea municipiului Zalău cu alte orașe mari din România datorită calității deficitare și cantității reduse ale acestui tip de deplasare.

Economia locală

Municipiul Zalău nu are o îndelungată tradiție industrială, dar este un oraș cu o puternică dezvoltare industrială în ziua de azi. Situat în centrul unei zone preponderent agricole, chiar și azi, industrializarea a ajuns aici abia la începutul sec. XX. Este momentul în care a început exploatarea carierei de piatră roșie, apoi de argilă din Munții Meseș. Prima fabrică din oraș a fost cea de cărămidă. A urmat uzina de producere a energiei electrice, modernizată în jurul anului 1940. La acea dată, majoritatea populației lucra în agricultură, în special pomicultură și viticultură.

După al doilea război mondial, orașul Zalău a devenit parte a amplului proces de industrializare ce a marcat România socialistă. Platforma industrială cuprindea în momentul Revoluției din 1989 fabrici ca “Întreprinderea de Armături Industriale de Fontă și Oțel” - I.A.I.F.O Zalău (cel mai mare angajator din oraș), “Întreprinderea de prelucrare a lemnului”, “Întreprinderea de produse ceramice”, “Întreprinderea de Conductorii Electrici Emailați”, “Fabrica de anvelope”, “Întreprinderea de Țevi”, “Filatura de Bumbac”, precum și altele.

Marea majoritate a populației active era angajată în industrie, aceasta fiind perioada de maximă dezvoltare a platformei industriale a Zalăului. La începutul anului 1990, înainte de perioada de privatizare a industriei românești, în Zalău existau 42.072 angajați (aproape 60% din populația totală), marea majoritate în industrie. Populația era la acea dată de aprox. 71.000 locuitori.

În anul 2012 numărul populației era de aprox. 63.970 locuitori relativ aceiași ca și în anul 2009, cu un număr de angajați de 22.267 (adică aprox. 35% din populația orașului).

În prezent industria a fost privatizată 100%. Nici una dintre marile fabrici nu a fost închisă, chiar dacă unele au fost nevoite să își reducă activitatea și implicit numărul de angajați.

În ultimii ani însă unele unități economice și-au extins activitatea, deschizând noi unități productive. O mare parte din cetățenii Zalăului sunt angajați ai celor două mari fabrici în Zalău, Michelin Romania SA și Tenaris Silcotub SA.

Grupul Michelin a achiziționat în anul 2001 Uzina Zalău Anvelope creând un punct de lucru Michelin România. Uzina de la Zalău produce diverse tipuri de anvelope: anvelope de camion, radiale cu cameră de aer și tubeless sub mărcile asociate Taurus, Kormoran, Riken, anvelope industriale marca Michelin, anvelope destinate echipării stivuitoarelor, mașinilor și utilajelor care lucrează în minele subterane.

În anul 2003 Michelin Romania construiește o fabrică nouă - Michelin Romsteel Cord Zalău, care furnizează uzinelor Grupului Michelin cordul metalic, una dintre cele mai importante componente ale carcasei anvelopei.

Tenaris Silcotub SA este cel mai important producător român de țevi din oțel fără sudură de diametre mici utilizate în diverse aplicații din industria mecanică, auto-moto, a petrolului și a gazelor naturale, industria chimică și petrochimică, industria energetică. Una dintre unitățile sale de producție este situată la Zalău cu activitate de fabricarea țevilor fără sudură, cu o capacitate anuală de producție de 180.000 de tone de țevi fără sudură.

1.1.2. Cehu Silvaniei - centru polarizator secundar al ZMZ

Asezarea

Orașul Cehu Silvaniei, este situat în nord-vestul țării, în nordul județului Sălaj, având vecini:

- comuna Sălățig la Sud,
- comuna Hodod la Vest,
- comuna Benesat la Est,
- comuna Someș Uileac la Nord.

Orașul Cehu Silvaniei, situat la 34 km față de Zalău, împreună cu cele patru localități componente - Horoatu Cehului, Motiș, Nadiș și Ulciug, formează o unitate administrativă cu o suprafață totală de 67,77 km² situată din punct de vedere geografic la contactul Depresiunii Sălaj și a Culmii Sălajului cu Depresiunea Guruslău, în bazinul hidrografic al râului Sălaj.

Structura administrativ teritoriala

Unitatea administrativ - teritorială Cehu Silvaniei este formată din:

- orașul Cehu Silvaniei – centrul administrativ – inclusiv Colonia Poiana
- localitățile componente: satele Ulciug, Nadiș, Motiș și Horoatu Cehului.

Accesibilitate

Orașul Cehu Silvaniei are șapte penetrații rutiere, dintre care patru sunt corespunzătoare a două drumuri județene, iar restul de trei fiind drumuri comunale, după cum urmează:

- DJ 108D, dinspre Zalău, intră în localitate prin partea de sud-vest;
- DJ 108D, dinspre Baia Mare, dinspre nord-vest;
- DJ 108T Cehu Silvaniei- Ulmeni prin Ulciug
- DJ 196, dinspre Satu Mare, direcția vest;
- DJ 196, dinspre Benesat, din direcția est.

- DC 12, dinspre Ulmeni din nord;
- DC 16, dinspre Nadiș, în partea de sud a orașului,
- DC 10, dinspre Bicăz, din direcția nord-vest.

Cele mai apropiate aeroporturi se află la: Baia Mare - 60km, Satu Mare - 80 km, Cluj-Napoca - 120km.

Legătura cu orașele din zonă se realizează prin drumurile județene DJ 108D și DJ 196. Cel mai apropiat punct feroviar se află la Benesat la 14 km de oraș.

Populația

Conform recensământului efectuat în 2011, populația orașului Cehu Silvaniei se ridică la 7.214 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 8.008 locuitori.

Nu există o etnie majoritară, locuitorii fiind maghiari (49,4%), români (43,47%) și romi (4,75%). Pentru 2,22% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, nu există o religie majoritară, locuitorii fiind ortodocși (46,09%), reformați (43,14%), romano-catolici (3,6%) și martori ai lui Iehova (1,86%). Pentru 2,3% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Infrastructura

Suprafața totală a teritoriului administrativ al orașului este de 6.777 ha din care intravilan sunt 897,87 ha și extravilan 5.880,13 ha.

Străzile orășenești au o lungime totală de 44 km (în această lungime nu intră drumurile județene ce traversează localitatea) din care 16 km sunt modernizați și 28 km pietruți.

Lipsa centurilor ocolitoare care să decongestioneze fluxul de tranzit/ transporturi mărfuri înspre alte centre din regiune de circulația internă, determină ca în prezent, traficul de tranzit să se

desfașoare pe străzile orașului Cehu, perturbând circulația în oraș, distrugând clădirile și ridicând gradul de poluare al orașului.

Transportul urban ce face legătura între oraș și satele componente, se face cu mijloace de transport private de capacitate mică (microbuze de 16-18 locuri). Cea mai apropiată gară este la Benesat aflată la 14 Km de oraș.

Rețeaua de apă

Lungimea totală a conductelor de alimentare cu apă este de 18,60 km, numărul de locuitori racordați la sistemul centralizat de alimentare cu apă este de 4.200 locuitori.

Pentru realizarea echilibrului între cerințele de apă ale utilizatorilor și disponibilul surselor de apă au fost realizate lucrări de reabilitare a rețelei de apă prin programul SAMTID.

Populația din satele aparținătoare Nadiș, Motiș, Ulciug, Horoatu Cehului nu beneficiază de alimentare cu apă în sistem centralizat, aceasta își asigură cerința din surse proprii, individuale, din resurse de apă subterane de mică adâncime (fântâni).

Calitatea apei din aceste surse nu este monitorizată în conformitate cu cerințele legale, populația fiind din acest punct de vedere vulnerabilă în a utiliza surse de apă de calitate necorespunzătoare și fără alternativă în situații de poluări accidentale, sau de secetă.

Rețeaua de canalizare

Orașul Cehu Silvaniei este slab dotat în ceea ce privește transportul și procesarea apelor uzate.

Lungimea totală a conductelor de canalizare este de 8,6 km, numărul de locuitori racordați la sistemul de canalizare este de 2.990.

Numeroase străzi deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori deversate la suprafața solului, producând fenomene de poluare.

Stația de epurare din orașul Cehu Silvaniei utilizează un procedeu de tip mecano – biologic și are o capacitate instalată de 50l/s. Volumul total de apă uzată epurată evacuat din stația de epurare în Valea Sălaj, în anul 2005, a fost de 534.745,44 mc, cu un debit anual de 16,96 l/s.

În satele aparținătoare orașului Cehu Silvaniei nu există rețele de canalizare.

În prezent populația orașului Cehu Silvaniei nu are la dispoziție un sistem centralizat de încălzire. Sursa de încălzire este asigurată de rețeaua de gaze naturale (centrale proprii de apartament) și încălzirea cu combustibil solid - lemne.

Economia

Ramurile industriale de tradiție sunt: industria mobilei și industria textilă.

Dintre societățile comerciale reprezentive amintim:

SC SILVANA SA – domeniu de activitate: fabricarea de articole tricotate

SC ANGAR SRL - domeniu de activitate: fabricarea de articole tricotate

SC ALEDA SRL - domeniu de activitate: fabricarea de articole tricotate

SC KULCSAR CONF SRL - domeniu de activitate: fabricarea de confecții îmbrăcăminte

SC ROMBEL SRL - domeniu de activitate: producția altor tipuri de mobilier

SC CESIMEX SA - domeniu de activitate: productia de mobilier

Agricultura

Suprafața totală a orașului este de 6.777 hectare, din care terenul agricol este 5.027 ha din care pașuni 1096 ha, fânețe 301 ha.

Culturi predominante : porumb (800 ha), cartof (120 ha), culturi păioase: 510 ha.

Pădurile sunt în suprafață de 1076 ha, aflate în proprietate particulară în proporție de 85%.

Suprafața agricolă/locuitor este de 0,62 ha.

Datorită condițiilor specifice de sol și climă, agricultura este de subzistență, neperformantă, în special pentru autoconsum, orientată spre obținerea producției de porumb, grâu, cartofi, legume

și fructe, fiind de importanță strict locală. Lipsa asocierii, precum și slaba dotare tehnologică, nu duc la practicarea unei agriculturi eficiente. Prețurile scăzute pe piața de achiziție nu le oferă un real câștig și nu oferă posibilitatea dezvoltării acestora.

Dintre ocupațiile tradiționale ale locuitorilor se numără și creșterea animalelor, activitate care în prezent începe să se revigoreze prin accesarea de fonduri în vederea înființării de ferme.

1.1.3. Jibou - centru polarizator secundar al ZMZ

Asezarea

Orasul Jibou face parte din categoria celor mai tinere centre urbane ale țării, fiind așezat în partea de nord-est a județului Salaj, pe malul stâng al Someșului, la confluența acestuia cu Agrijul. Este străbătut de paralela de $47^{\circ} 16' 5''$ latitudine nordică și de meridianul de $23^{\circ} 16' 10''$ longitudine estică, în componența administrativă a orașului Jibou intra și patru sate: Cuceu, Husia, Rona și Var. Ca unitate administrativă, se învecinează cu comunele: Someș Odorhei spre nord, Creaca spre sud, Mirsid spre vest și Surduc spre est.

Se găsește la o distanță de 25 km nord-est de municipiul Zalău, reședința administrativă a județului Salaj, de care este legat prin drumul național 1H și drumul județean 108 A, precum și de calea ferată. Această poziție geografică, favorizată de intersecția unor importante căi ferate și rutiere, a contribuit și contribuie și astăzi la dezvoltarea sa pe multiple planuri: economic, social, comercial, administrativ, cultural etc.

Teritoriul orașului Jibou este așezat în sudul Depresiunii Guruslău. În cea mai mare parte se întinde pe terasa a doua a Someșului, care este de fapt și cea mai mare ca întindere, dar și în lunca Someșului și pe terasa a treia a acestuia. Satele Rona și Husia sunt așezate pe niște poduri de terase, situate pe dreapta Someșului. Satul Cuceu s-a dezvoltat de-a lungul Văii Fânatelor,

afluent pe stânga al Vaii Sarate, iar satul Var pe terasa a doua și a treia a Somesului, dar o parte și în lunca acestuia.

Din punct de vedere fizico-geografic, orașul este marginit spre vest de Dealurile Salajului (338 m altitudine în hotarul Cuceului), spre est de Culmea Prisnelului (cu altitudinea de 438 m în Piscul Ronei - Rákóczi), spre sud de Dealul Dumbrava (558 m altitudine), Depresiunea Agrișului și interfluviul Agriș-Almas, iar spre nord de sesul neted al Depresiunii Guruslau. Formele de relief create oferă condițiile cele mai favorabile pentru circulația marfurilor, atragerea și stabilirea populației în această zonă.

Prin poziția sa, orașul Jibou se încadrează în sectorul cu climă continentală moderată, caracteristic regiunilor vestice și nord-vestice ale țării și este supus unei circulații vestice predominante, în timpul iernii predomină invaziile de natură maritim-polară dinspre nord-vestul continentului, iar vara, aerul cald dinspre sud-vest, în cadrul activității ciclonice nord-mediteraneene deplasate spre nord.

Ca urmare, climatul orașului Jibou se caracterizează printr-un potențial termic ridicat, amplitudini termice relativ scăzute și cu precipitații bogate. Rolul apei în dezvoltarea așezării a fost deosebit de complex, în trecut apa se folosea pentru satisfacerea nevoilor de apă potabilă a locuitorilor, pentru dezvoltarea unor activități meșteșugărești, cum au fost topitul inului și a cânepii, dar și pentru transportul unor marfuri pe plute, mai ales a sării, de la Dej la Satu-Mare încă din anul 1610.

Odată cu dezvoltarea economico-socială a orașului Jibou, dar și a municipiului Zalău, apele Somesului au devenit o sursă importantă pentru alimentarea cu apă a platformelor industriale din cele două orașe. Puturile situate în lunca Somesului asigură satisfacerea cerințelor de apă potabilă ale locuitorilor Jiboului.

Orasul Jibou este situat într-o zona de subsidenta locala, care a determinat convergenta unor râuri, cum ar fi: Almasul, Agrijul, Valea Sarata, unica pe teritoriul judetului Salaj, constituind unul din factorii care au favorizat formarea si dezvoltarea orasului. Izvoarele minerale care se gasesc in partea sud-vestica a orasului sunt cunoscute înca din anul 1906 din Monografia Salajului scrisa de Petry Mór si valorificate din anul 1966.

Din punct de vedere floristic si faunistic, zona orasului Jibou se încadreaza în provincia central-europeana carpatica, în repartitia elementelor biotice se remarca o slaba zonalitate verticala, nota caracteristica fiind data de intercalarea suprafetelor paduroase cu cele de pajisti secundare si derivate sau cu terenuri agricole.

Stabilirea în acest loc a populatiei nu a fost întâmplatoare, ci mai ales rezultatul varietatii de specii vegetale si animale necesare atât pentru hrana, cât si pentru activitatile gospodaresti ale populatiei.

Populatia

Conform recensământului efectuat în 2011, populația orașului Jibou se ridică la 10.407 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 11.306 locuitori.

Majoritatea locuitorilor sunt români (78,89%). Principalele minorități sunt cele de maghiari (11,45%) și romi (5,61%). Pentru 3,85% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (68,73%), dar există și minorități de reformați (10,45%), penticostali (7,17%), bapțiști (3,86%), martori ai lui Iehova (2,11%), romano-catolici (1,45%) și greco-catolici (1,22%). Pentru 4,42% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Economia

De-a lungul timpului, Jiboul si-a pastrat caracterul predominant agricol si mestesugaresc. Daca înainte de 1968 avea o singura unitate industrială, "Steaua Rosie", care producea articole de tâmplarie, în anii care au urmat s-au construit si sau extins: Integrata de In, întreprinderea de Confectii, Topitoria de In, Fabrica de produse lactate, întreprinderea miniera, Depoul C.F.R., sectii ale întreprinderii de Armaturi Industriale din fonta si otel Zalău, Ceramica Zalău, Unitatea forestiera de exploatare si transport, cooperativele mestesugaresti Colectivul Mestesugarilor si Progresul si altele.

Din pacate, în anii de dupa 1989, unele din aceste unitati economice si-au încetat activitatea, altele s-au reprofilat, adaptându-se într-un fel sau altul economiei de piata. Efectul cel mai îngrijorator îl reprezinta numarul mare al somerilor, fapt care se rasfrânge asupra nivelului general de trai al locuitorilor.

Industria

Din punct de vedere industrial, orasul Jibou s-a profilat, în timp, pe unele ramuri ale industriei usoare, de prelucrare a lemnului, alimentara, mestesugaresti si de constructii. Unitatile productive au capacitati de productie mici, dar valorifica optim principalele resurse materiale si umane ale zonei.

În acest sens pot fi amintite: Confectii S.A, Samtex, Multiprod, întreprinderea Miniera, Moara Balanean, Cooperativa Progresul, Cooperativa Mestesugarul, Fabrica de brânzeturi, Tipografia Absolut, Clem S.R.L., CALION PROD, s.a.

Agricultura si silvicultura

Terenurile fertile din lunca si terasele Somesului au favorizat cultivarea principalelor plante agricole, precum si cresterea animalelor. Alaturi de suprafetele cultivate, apar si sectoare acoperite cu paduri de foioase, care întregesc peisajul natural al zonei.

Comertul

Pozitia geografica a orasului a favorizat amplasarea unei pieti de desfacere a produselor de origine industriala si agricola, precum si a unui obor de animale. Exista numeroase unitati comerciale, care desfac o gama variata de produse, cum ar fi: Bujor S.N.C., Alfa, But Impex, Balanean, Tora, Baci, Paloma, Criss si unitatile Consumcoop.

Serviciile

În scopul satisfacerii unor necesitati ale populatiei, exista numeroase unitati prestatoare de servicii, cum sunt: Prod Fizes, Arcada, Consomes, Tinea S.R.L., Cooperativa Mestesugarul, Cooperativa Progresul, care efectueaza lucrari de constructii, instalatii sanitare, termice si de apa, tâmplarie, reparatii aparate. de uz casnic, ateliere de reparatii auto etc. Circulatia monetara la nivelul orasului, si a împrejurimilor este asigurata de unitatile Casei de Economii si Consemnatiuni, Bancii Comerciale Române, Bancii Române de Dezvoltare, Trezorerie, Cooperativa de Credit. În domeniul asigurarilor functioneaza urmatoarele unitati: Asiom, Unita, Ardaf.

Transportul

Jiboul, situându-se într-o zona de interferenta a cailor de comunicatii, înlesneste legaturile feroviare si rutiere catre Zalău, Baia Mare, Dej, Cluj Napoca si altele. Acestea sunt asigurate de linia ferata magistrala Bucuresti - Satu Mare si de drumurile nationale si judetene. Serviciile de posta si telecomunicatii sunt asigurate de doua oficii postale si unul telefonic, care dispune de o centrala automata, în curând digitala.

Învatamintul

Instruirea si pregatirea tineretului pentru viata este asigurata prin intermediul a 3 gradinite, 2 scoli gimnaziale, Clubul Copiilor si un Liceu teoretic. în satele apartinatoare exista gradinite si scoli primare. Unitatile de învățământ dispun de sali de clasa, cabinete, laboratoare, biblioteci, sali de sport, precum si de colective de cadre didactice bine pregatite si devotate profesiei de

dascal. În cadrul Centrului de Cercetari Biologice de pe lângă Grădina Botanică se desfășoară activități de cercetare și dezvoltare în domeniul biologiei, educație-formare-specializare, microproducție, activități muzeistice și turistice.

Cultura

Principala instituție de cultură a orașului este Casa de Cultură, unde se desfășoară variate activități: spectacole, simpozioane, mese rotunde, expoziții de carte și pictură etc. Biblioteca orașenească, cu un fond bogat de cărți și publicații, satisface apetitul de informații de la cei mai mici la cei mai vârstnici.

Sanătatea

O componentă de bază a activității sociale a orașului o constituie asigurarea sănătății cetățeanului. Acest lucru materializează prin intermediul Spitalului Orașenesc, Policlinicii și dispensarelor medicale, în oraș funcționează și Caminul Spital B.C.N. Necesarul de medicamente este asigurat prin intermediul celor patru farmacii: Farmalex, Paeonia, Panaceea și farmacia spitalului.

Sportul

Activitățile sportive constituie o modalitate de petrecere plăcută a timpului liber. Acestea se desfășoară la nivelul unităților de învățământ și la nivelul orașului. Jiboul se mândrește că a dat țării pe unul din cei mai de seamă handbaliști ai țării, Ștefan Birtalan.

Turismul

Beneficiind de un cadru natural pitoresc, fiind legat atât prin calea ferată, cât și prin drumuri rutiere de marile orașe din apropiere, orașul Jibou dispune de toate atuurile unei zone cu valențe turistice. Principalul punct de atracție îl constituie Grădina Botanică, unde privelistea ochiului este încântată de o gamă variată de specii de plante provenite din toate colțurile lumii.

Alături de modernul complex botanic se încadrează în peisaj castelul baroc al familiei Wesselényi. Un alt punct de atracție îl constituie Baile cu caracter sezonier, care dispun de ape minerale și namoluri sapropelice, folosite la tratarea diferitelor boli și afecțiuni. Prezenta Somesului, a pasunilor, pajistilor și a pădurilor de foioase atrage în diferite perioade ale anului amatorii de pescuit și de vânat.

1.1.4. Șimleu Silvaniei - centru polarizator secundar al ZMZ

Așezare geografică

Orașul Șimleu Silvaniei așezat în Depresiunea Simleului, este situat la aproximativ 29 de km de orașul Zalău, reședința de județ al Salajului. Are în componența trei sate (cartiere): Bic, Cehei și Pusta.

Situat în nord-estul regiunii istorice Crișana, în partea de vest a județului Sălaj, la o distanță de 29 km față de municipiul Zalău, orașul Șimleu Silvaniei cu localitățile rurale componente, Bic, Cehei și Pusta, se întinde pe o suprafață de 62,26 km² în depresiunea Șimleului, sub Măgura Șimleului, în bazinul hidrografic al Crasnei, lângă vechea așezare dacică Dacidava.

Este așezat în lunca și terasele a II-a și a III-a ale Văii Crasna fiind dominat în partea de nord de masivul cristalin al Măgurii Șimleului, rămășița a unui vechi lanț cristalin, având aspect de muncel și o altitudine maximă de 597 m. Dealurile premontane din împrejurimile orașului au aspectul unor culmi domoale, în cea mai mare parte despădurite.

Șimleu Silvaniei, oraș în județul Salaj, situat în Depresiunea Simleu, la poalele Măgurii Simleului, la 300 m. altitudine, pe cursul superior al râului Crasna, la 30 km nord-vest de municipiul Zalău.

Localitatea Șimleu Silvaniei este asezata in partea nordica a Dealurilor de Vest, mai exact in extremitatea sud-vestica a dealurilor Silvaniei la o altitudine de aproximativ 300 m.

Este asezat in lunca si terasele a II-a si a III-a ale Văii Crasna fiind dominat in partea de nord de masivul cristalin al Magurii Simleului, ramasita a unui vechi lant cristalin, avand aspect de muncel si o altitudine maxima de 597 m. Dealurile premontane din imprejurimile orasului au aspectul unor culmi domoale, in cea mai mare parte despadurite. Orașul Șimleu Silvaniei este dominat de Măgura Șimleului, care împreună cu terasele Văii Crasna formează un amfiteatru natural în care s-a dezvoltat orașul.

Raul Crasna, al doilea rau important al judetului Salaj, care izvoraste din inseuarea Oseana, aflata intre Muntii Meses si Muntii Plopis, influenteaza in mod direct relieful orasului, fiind principalul agent modelator al acestuia.

Resurse

Resursele naturale sunt reprezentate de totalitatea resurselor valorificabile din mediul geografic și geologic. Acestea sunt resurse neregenerabile: minerale și combustibili fosili și regenerabile: apă, aer, sol, floră, faună sălbatică precum și cele nepuizabile: energia solară, eoliană, geotermală și a valurilor.

1. BALTA CEHEI (Salaj » Șimleu Silvaniei)

Se mai numeste si Lacul fara fund. Are o suprafata de 18,20 ha. Este rezervatie mixta, de flora si fauna.

2. ZONĂ CINEGETICĂ (în PĂDURILE CEHEI si SIMLEULUI) (Salaj » Șimleu Silvaniei)

Fond cinegetic. Cerb carpatin si lopatar, fazani, mistret, iepure, caprioara.

Resursele pe care se bazează potențialul economic al orasului Șimleu Silvaniei sunt resurse de fond funciar (terenuri arabile, pășuni, fânețe, păduri, pomi fructiferi, produse animaliere și vegetale), resurse carbonifere ușor de exploatat (nisipuri, argile, pietrișuri), forestiere (masa lemnoasă), resursele naturale ce rezidă în bogăția apelor subterane (apa atreziană), resursele naturale de materii prime (piatră, balast, nisip și lemn). Pădurile reprezintă una din bogățiile importante.

În partea estică a orasului, au fost descoperite izvoare termale. Temperatura apei are 40 grade Celsius și un conținut de saruri asemănător cu cel de la baile Boghis. Izvorul este legat de falia raului Crasna ce continuă până în apropierea localității Supuru de Jos.

Populația

Conform recensământului efectuat în 2011, populația orașului Șimleu Silvaniei se ridică la 14.436 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 16.066 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (60,47%). Principalele minorități sunt cele de maghiari (20,78%) și romi (8,94%). Pentru 9,47% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (51,96%), dar există și minorități de reformați (13,38%), romano catolici (8,76%), bapțiști (7,68%), greco-catolici (5,76%) și penticostali (1,58%). Pentru 9,84% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Sănătate

În orașul Șimleu Silvaniei funcționează 1 spital cu 215 paturi, 1 ambulator integrat spitalului, 1 dispensar medical, 1 cabinet școlar, 8 cabinete de medicină de familie, 10 cabinete stomatologice, 9 cabinete medicină de specialitate, 5 farmacii umane, 3 laboratoare medicale,

3 laboratoare dentare și un dispensar veterinar. Din analiza situației dispensarelor din teritoriu se constată că acestea nu acoperă tot teritoriul orasului în ceea ce privește distanțele de parcurs, care sunt foarte mari, contrar normelor (1.000 m rază de servire). Sunt cartiere foarte îndepărtate care nu au cabinet de medicina de familie.

Personalul medico-sanitar pe categorii este deservit de: 51 medici din care 8 sunt medici de familie, 9 medici stomatologi, 8 medici farmacisti, 108 personal sanitar mediu.

Învățământ

Șimleu Silvaniei dispune de o importantă rețea școlară și un număr însemnat de cadre didactice competente, cu pregătirea de specialitate adecvată.

- Învățământul **preșcolar** se desfășoară în **6 grădinite**, cu 36 de educatoare și un număr de peste 600 de copii;
- Învățământul **primar și gimnazial** este organizat în **6 unitati**, cu 120 cadre didactice și peste 1700 de elevi;
- Învățământul **liceal**, în **3 de unitati**, cu 151 cadre didactice și peste 1800 de elevi; cel post-liceal – o unitate, cu 25 cursanti;
- Învățământul de **maistri** în 2 unitati cu 314 cursanti.
- Învățământul **preuniversitar** posedă o școală cu predare în limba maghiară.
- Rețeaua școlară mai cuprinde și o **școală specială** pentru elevii cu deficiențe și un centru de servicii comunitare

Economia

Alături de municipiul Zalău, orașul Șimleu Silvaniei este un important centru economic al județului Salaj. Industria prelucrării lemnului, industria textilă și industria alimentară sunt bine reprezentate în oraș, iar activitățile sectorului terțiar au capatat în ultimii ani ponderi din ce în ce mai însemnate. Calitatea șampaniei produsă la Șimleul Silvaniei, a dus faima acestui oraș, atât în țară, cât și în străinătate. Sub aspect economic, orașul Șimleu Silvaniei a cunoscut diferite etape de dezvoltare, fiecare reprezentând o caracteristică a perioadei respective.

Orașul cu localitățile aparținătoare are o funcție economică mixtă, agro-industrială.

Reprezentativă rămâne localitatea Șimleu Silvaniei, care deține ponderea unităților economice. Activități importante sunt: cele de producție mobilă, binară, confecții îmbrăcăminte și încălțăminte, transporturi auto, producția de fire din lână, confecții și prelucrări mecanice, agricultura, construcțiile. Alături de industrie, locuitorii au păstrat un mod de viață rural axat pe activități agrozootehnice, în unități mici, familiale. Condițiile agropedologice și de microclimat, care caracterizează această zonă, determină practicarea unei agriculturi fărâmițată pe parcele individuale. În secolul industrial s-au produs unele mutații structurale determinate de evoluția diferită a unor sectoare. Procesul de tranziție a fost însoțit de o serie de fenomene negative sociale și economice. Astfel, unități mari economice cu profil industrial, în condițiile reale de rentabilitate, nu și-au putut acoperi cheltuielile de producție, fiind obligate să-și reducă activitatea, ceea ce a condus la disponibilizări.

Reducerea activității are o influență negativă din punct de vedere economic și social. Unitățile economice sunt răspândite în teritoriu. Ele sunt relativ concentrate în extremitățile orașului Șimleu Silvaniei.

Dintre societățile comerciale cele mai reprezentative amintim: SC Podgoria Sylvania SRL, fosta S.C. Spumante Sylvania S.A., modernă fabrică de vinuri spumante, renumită prin

calitatea vinurilor produse, S.C. Simex S.A., cea mai mare fabrică de mobilă din județ, S.C. Stoehr Rom S.R.L., industria textilă și a produselor textile, SC Ara Shoes Romania SRL, SC Valenti Impex SRL, SC Izomat SA, SC Micro SRL, Industria de echipamente electrice și optice Hanna Instruments SRL, locul 2 în Topul National al Firmelor 2010 la categoria întreprinderi mijlocii.

Obiective turistice

- Ruinele cetății Báthory (secolul XVI), de fapt un castel rezidențial, a fost un interesant reprezentant al arhitecturii renascentiste din Transilvania. Este alcătuit din două incinte fortificate, construite în două etape. Aflat azi în ruină, castelul păstrează pavilionul porții, cu două nivele, deasupra gangului boltit. Se mai păstrează deasemenea două turnuri, un bastion și o parte din zidurile de apărare. În 2007 au avut loc săpături arheologice în vederea unei restaurări și eventuale puneri în valoare a sitului arheologic.
- Biserica Romano-Catolică (cu o ușă din 1532).
- În apropierea orașului, la 3 km, se afla Mănăstirea Sfânta Treime de la Bic, care este un loc de pelerinaj și un atractiv punct turistic, unic în regiune. Orașul este, de asemenea, cunoscut prin celebra fabrică de champagne, ale cărei galerii subterane se întind pe 3,5 km, dar și ca un vechi centru de cultură, renumit prin calitatea școlilor și dascălilor săi.
- Biserica ortodoxă „Sfinții Apostoli” din Cehei (1765).
- Orașul este așezat la poalele dealului Măgura, unde în epoca dacică a existat cetatea *Dacidava*, zona fiind locuită de dacii liberi. Pe același amplasament, în evul mediu a fost construită o fortificație din lemn și pământ. Ruinele, vizibile azi, aparțin ultimei faze de piatră a cetății, datate după toate probabilitățile între 1315-1317 (prima fază de piatră aparținând

cele de a doua jumătăți a secolului al XIII-lea). Tot aici au fost descoperite mai multe vestigii arheologice, printre care și două tezaure de argint și unul de aur, care acum se află la Viena.

- Biserica reformată (1730)

- Potențialul turistic al orașului este strâns legat de fondul turistic natural și elementele fondului turistic antropic, aflate într-o deplină armonie. Valoarea panoramei peisagistice, ce se desprinde de pe înălțimile Măgurii Șimleului, spre depresiune, este una de excepție, iar lacul Cehei este una dintre cele mai frumoase rezervații naturale ale județului Sălaj.

- Ștrandul termal „Broscăria” este un minunat loc de scăldat și de pescuit. Este situat la doar 5 km de oraș.

- Biserica greco-catolică (1870-1906)

- Clădirea fostului gimnaziu al călugărilor minoriți (1825)

- Casa memorială „Jacob Deleu” (secolul al XIX-lea)

- Biserica ortodoxă din lemn cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” (1765) din satul Cehei

- Rezervația naturală Balta Cehei sau Lacul Cehei din satul Cehei

- Dealul Măgura Șimleului -așezare dacică la est de oraș

1.2. Identificarea membrilor structurii asociative

COMUNA AGRIJ

Comuna Agrij este situată în partea de sud-est a județului Salaj la o distanța de 22 km de municipiul Zalău- resedința de județ, fiind și cel mai apropiat centru urban. Distanța față de

celelalte orașe ale județului sunt; Jibou-42 km, Șimleu Silvaniei – 30 km și Cehu Silvaniei – 53 km. Are o suprafața de 33,03 kmp.

Axa de circulație majoră a comunei este drumul județean DJ 108 A Romanasi-Agrij-Ciucea (județul Cluj) care în localitatea Agrij intersectează drumul județean DJ108 R Treznea-Agrij, asigurând accesul spre municipiul Zalău.

Populația comunei Agrij înregistrează 1370 persoane (conform recensământului din 2011).

Zona prezintă favorabilitate pentru cultura cerealelor. Populația își păstrează ocupație agricolă, însă în cele mai multe cazuri, practică agricultura în afara orelor de serviciu; își lucrează pământul individual, cu mijloace rudimentare și în foarte mică măsură cu mijloace mecanice.

Clima permite cultivarea legumelor, însă este nevoie de investiții în sisteme de irigații. Zona prezintă favorabilitate pentru cultura cerealelor, plantelor tehnice și legumelor.

Zona este favorabilă pentru dezvoltarea pisciculturii, element ce ajută și la dezvoltarea serviciului turistic. În comună există 52 ha de teren acoperite cu ape și bălți o parte din acestea fiind amenajate pentru piscicultură; există și teren aferent pentru camping.

Principalele activități economice ce sunt desfășurate în comună sunt: agricultura, creșterea animalelor și prelucrarea lemnului. La nivelul comunei se mai practică activități industriale: comerț, activități de brutărie precum și activități meșteșugărești.

Datorită poziției geografice și a frumuseții peisajului, comuna Agrij se află printre atracțiile turistice din zona Sălaj. Comuna Agrij face parte din traseul turistic Zalău-Treznea-Agrij-Buciumi-Ciucea.

Comuna se află într-un proces continuu de dezvoltare a agroturismului. Acestor coordonate li se adaugă prezenta fondul de vânătoare: mistreți, iepuri, căprioare, fazani, vulpi, etc.

Obiectivele turistice de mare atracție, ale comunei Agrijle constituie monumentele naturale și arhitecturale, dintre care amintim: Sit arheologic - Răstolțu Desert - "Valea Caselor", Sit

arheologic Agrij "La Piatră", Biserica ortodoxă din lemn, satul Răstoľtu Deșert cu hramul "Adormirea Maicii Domnului".

COMUNA BOCȘA

Comuna este așezată în depresiunea Zalăului, cuprinzând din punct de vedere morfologic două unități majore de relief: dealul și lunca. Partea de luncă face parte din lunca Văii Zalăului, teritoriul comunei fiind dominat de dealuri cu o altitudine maximă de 400 m, în dreptul localității Bocșa – Măgura Bocșa.

Pe teritoriul comunei Bocșa se află un luciu de apă de 45 ha. Comuna este străbătută de Valea Zalăului, care face parte din bazinul hidrografic Someș – Crasna.

Printre bogățiile solului și subsolului în comuna Bocșa se întâlnesc numeroase plante medicinale printre care menționăm: ciuboțica cucului, brusture, pătlagină, mușetelul, tei. De asemenea, comuna este cunoscută ca fiind un adevărat bazin viticol, vinul fiind cunoscut și în afara regiunii.

Teritoriul comunei este străbătut de o arteră rutieră majoră, reprezentată de drumul european E 81: Satu Mare – Zalău – Cluj Napoca, drum care traversează trei dintre localitățile comunei, și anume: Bocșa, Borla și Slăjeni. Paralel cu drumul european se găsește traseul căii ferate Zalău – Șarmășag.

Pentru cei pasionați de istorie, comuna are ca obiectivele culturale casa memorială „Simion Bărnuțiu”, dar și biserica Greco-Catolică, unde se află mausoleul lui Simion Bărnuțiu. Simion Bărnuțiu (1808-1864) a fost un om politic român, istoric, filosof, profesor universitar la Budapesta, dar și unul dintre principalii organizatori ai Revoluției de la 1848 din Transilvania. Populația comunei era de 3206 de locuitori conform recensământului din 2011.

COMUNA DOBRIN

Comuna Dobrin este amplasată în partea nordică a județului Sălaj la 20 km de municipiul de reședință, Zalău.

Principala cale de acces este drumul județean DJ 108 D care face legătura cu județul Maramureș prin orașul Cehu Silvaniei (DN 1 H localitatea Crișeni – Cehu Silvaniei – județul Maramureș).

Comuna Dobrin este alcătuită din șase localități: Dobrin – reședință administrativă, Doba, Verveghiu, Sâncraiu Silvaniei, Naimon, Deleni. Suprafața administrativă a comunei este de 4.000 ha, iar populația este de 1.660 locuitori (conform recensământului din 2011).

COMUNA CREACA

Comuna Creaca este așezată în partea central-estică a județului Sălaj și spre est față de municipiul Zalău, reședința de județ, la o distanță de 30 km fata de acesta și la 10 km de orașul Jibou, cel mai apropiat centru urban. Ocupă o suprafață de 74,16 kmp.

Principalele artere de circulație care străbat teritoriul comunei sunt drumurile județene modernizate D.J.108A: Romanasi – Creaca – Jibou și D.J.191: Zalău – Creaca, care fac legătura cu orașele Cluj, respective Zalău și Jibou.

Printre cele mai importante obiective turistice ce merită a fi incluse în programul oricărui turist care vizitează această zonă, se pot enumera Dealul Dumbrava cu formele sale exocarstice, de pe a cărui culme se pot admira peisaje foarte frumoase, dar mai ales bisericile de lemn, monumente istorice și de arhitectură, din Borza ("Sfintii Arhangheli" - 1758), Brebi ("Sfintii Arhangheli" - 1759), Brusturi ("Sfintii Arhangheli" - 1701), Creaca ("Sfantul Nicolaie" - 1710), Prodănești ("Sfantul Gheorghe" - 1650) și Jac ("Sfintii Arhangheli" - 1759).

Deși dispune de bogate resurse ale subsolului - carbune la Lupoiaia, nisipuri cuarțoase la Borza și Lupoiaia, calcare aflate în exploatare la Prodănești, agricultura este principala ramură a economiei comunei.

Comuna are o populație de 2803 locuitori (conform recensământului din 2011).

Agricultura prin cele două ramuri ale sale, cultura plantelor și creșterea animalelor, a constituit din cele mai vechi timpuri o îndeletnicire de bază și principală sursă de hrană pentru locuitorii Comunei CREACA din județul Sălaj.

Datorită condițiilor podologice, în paralel cu cultura plantelor s-a practicat și se practică încă la scară mare creșterea animalelor, în special ovine, bovine și porcine, dar și păsări.

Agricultura practică în teritoriul Comunei CREACA este una de subzistență și semi-subzistență, în marea majoritate a cazurilor, constituită din mici exploatații agricole gestionate în familie, asociate cu producția pentru propriile nevoi alimentare și cu un grad scăzut de participare pe piață.

COMUNA HIDA

Comuna Hida se află așezată în partea de sud – est a județului Sălaj, în Depresiunea Almașului, parte componentă a Podișului Someșan, bazinul Văii Almașului; traversată de la sud spre nord de drumul național 1G, Huedin – Răstoci, iar de la est spre vest de drumul județean DJ 109 ce face legătura dintre comuna Dragu și DN 1G.

Teritoriul administrativ al comunei se întinde pe o suprafață de 101,72 km² și este situat în Depresiunea Almașului. Comuna are în componența localitățile: Hida - sat reședință de comuna situat la o distanță de 37 km față de municipiul Zalău; Baica, Miluani, Păduriș, Racăș, Sânpetru Almașului, Stupini și Trestia.

Populația totală a comunei număra la ultimul recensământ 2787 de locuitori.

Cadrul natural al comunei Hida oferă oportunitate pentru desfășurarea unei activități economice diversificate, dar în principal agro-industrială. În ultimii ani preponderența a constituit-o industria.

În industria morăritului și panificației pe teritoriul comunei funcționează două mori de cereale (moara Hida – recunoscută în toate județele limitrofe încă din anii 1930 - și o moară în localitatea Sînpetru Almașului), și o brutărie (S.C.Pan Groza S.R.L. Hida).

În ultimii ani, ca o reacție a cerințelor pieței, dar și ca o pasiune, s-a dezvoltat cultura căpșunului. Prin anul 2003, tehnologia culturii căpșunului a fost implementată la Hida de ing.Orlaie-Țăran Ioan. Acesta, împreună cu familia sa, produce stoloni de căpșuni, căpșuni pentru consum, pe care îi distribuie pe o piață destul de largită în România.

Obiectivele turistice ale comunei reprezintă puncte de mare atracție atât pentru turiștii din țară cât și pentru cei din străinătate. Rezervațiile naturale Gresiile de pe Stanca Dracului și Poiana cu narcise de la Racâș sunt nelipsite din ghidurile turistice ale țării. Alături de acestea, fondul turistic de origine antropică, reprezentat de obiective de mare valoare cum ar fi Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului,, Strâmba din Păduriș precum și bisericile de lemn: "Sfinții Arhangheli" din Baica, " Sfinții Arhangheli" din Miluani, „Sfinții Arhangheli" din Racâș, biserica de lemn "Sfintii Arhangheli" din Sînpetru Almașului, conacul Hatfaludy din Hida, conacul Morca și multe altele, face din comuna Hida un important areal de convergență turistică.

COMUNA HERECLEAN

Comuna Hereclean este alcătuită din șase sate și este situată în partea central-nordică a județului Sălaj, la o distanță de 10 km în direcția nord-vest față de municipiul Zalău, reședința județului, teritoriul administrativ al comunei ocupând o suprafață totală de 71,63 kmp.

Comuna este așezată în Depresiunea Zalăului și Depresiunea Guruslăului, aflându-se între altitudini de 665 m și 200 m, fiind străbătută de Valea Zalăului.

Populația comunei Hereclean era de 3575 locuitori (conform recensământului din 2011).

Conectarea la rețeaua de transport a comunei Hereclean este realizată în principal prin intermediul rețelelor rutiere și al căii ferate. Drumurile naționale, DN1F (E81) (4 km) și DN1H(2 km) constituie principalele legături spre municipiul Zalău și spre municipiul Satu Mare și respectiv spre orașul Șimleu Silvaniei cu legatură spre municipiul Oradea.

Patrimoniul turistic natural al comunei Hereclean este unul cu adevărat important. Pe raza comunei se regăsesc două rezervații, cea de la „Stejerișul” și „Stejerișul de baltă”, ambele situate în localitatea Panic, rezervații cu un potențial turistic care are posibilitatea de a fi exploatat cu ajutorul unor investiții pentru creșterea accesibilității și construcția unui plan de sejur complet. O altă latură a turismului, cel bazat pe patrimoniu antropic are de asemenea potențial, existența monumentelor istorice precum „Monumentul lui Mihai Viteazul” de la Guruslău, Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli” de la Bocșița și Conacul Sebeș de la Panic. Pe lângă acesta mai putem aminti așezarea romană de la Badon, așezarea romană de la Guruslău, așezare neolitică de la Guruslău, așezarea neolitică de la Panic, Biserica de lemn din Bocșița, Necropola romană de la Badon și Situl arheologic de la Panic.

COMUNA SĂLĂȚIG

Comuna Sălățig este situată la limita nordică a județului Sălaj și se întinde în depresiunea Sălaj, în bazinul hidrografic al râului Sălaj. Comuna ocupă o suprafață de 57,91 km².

Conform recensământului efectuat în anul 2011, populația comunei Sălățig se ridică la 2.913 locuitori.

O particularitate a locuitorilor comunei Sălățig o reprezintă culturile de floarea soarelui pe sole mici, aceasta datorându-se faptului că, agricultorii își produc în gospodăriile proprii uleiul. Uleiurile presate la rece sunt uleiuri nerafinate chimic care sunt obținute prin presarea mecanică a semințelor, acestea având un rol important în alimentație, mai ales în cadrul unei diete echilibrate și sănătoase.

O altă particularitate a zonei este prepararea țuicii, pe raza comunei existând 5 instalații autorizate de fabricare a țuicii distribuite astfel: 1 în satul Sălățig, 1 în satul Deja, 2 în satul Mineu și 1 în satul Noțig.

Pe raza comunei ființează Asociația Crescătorilor de Bovine Sălățig având ca obiect de activitate creșterea bovinelor, cât și deservirea intereselor comunității în acest domeniu de activitate.

În comuna Sălățig există mai multe stâne de oi, repartizate astfel: 2 în satul Noțig, 3 în satul Bulgari, 3 în satul Mineu și 1 în satul Sălățig, precum și o stână de capre în satul Mineu.

Totodată, pe raza comunei se află 3 ferme pentru creșterea suinelor în satele Sălățig și Mineu și o fermă pentru creșterea bovinelor pentru lapte și carne în satul Sălățig.

Pe teritoriul comunei se află lacul de acumulare Sălățig aflat în proprietatea statului și întreținut de Administrația Națională Apele Române. Lacul are o suprafață de 22 hectare și este potrivit pentru practicarea pescuitului sportiv, fiind populat cu crap, biban, ten, oblete, babușcă, roșioară și știucă. Malurile lui sunt potrivite pentru campare.

În aval de lacul de acumulare Sălățig se află 11 ha luciu de apă reprezentând bazine pentru creșterea peștilor. Acestea se află în Administrarea Domeniului Statului, în prezent nefiind funcționale.

Atracțiile turistice ale comunei sunt constituie în mare măsură de bisericile monument de arhitectură din Bulgari și Noțig (biserici de lemn) și bisericile de zid reformate din Sălățig și Mineu.

Totodată, satul Deja, localitate care a fost unul dintre cele mai puternice centre de olărit din județ, ar putea redeveni, prin meșteșugul locuitorilor săi, un centru de atracție al comunei.

COMUNA HOROATU CRASNEI

Comuna Horoatul Crasnei este situată în depresiunea Șimleului, la poalele munților Meseș, în partea de Sud-Vest a județului Sălaj.

Comuna Horoatul Crasnei se situează pe bazinul superior a râului Crasna, la obârșia râului, în apropierea vârfului unghiului format de culmile cristaline ale Munților Meseș și Plopiș.

Comuna Horoatul Crasnei se situează în apropierea drumului E60 Oradea-Cluj-Napoca, accesul la acesta realizând-se prin intermediul unui drum reabilitat și anume DJ 108G, distanța putând fi străbătută în 30 de minute. Legătura cu centrul economic și cultural al județului se realizează prin intermediul DJ108 până în Crasna iar apoi pe DJ191C drum care ar necesita reabilitare pentru facilitarea accesului.

Populația comunei era de 2485 de locuitori (conform recensământului din 2011).

Comuna Horoatu Crasnei are un potențial turistic specific, atât prin obiectivele sale culturale, cât și prin atracțiile cadrului natural, dar mai ales prin unicitatea și stilul de viață comunitar. Printre obiectivele care merită să fie vizitate se numără „Vestigiile arheologice”, care datează din secolul I d. Hr, cuprinzând și sistemul de supraveghere și apărare a limesului Daciei în secolul al II-lea d.Hr sau cele două turnuri de observație romană ce datează din secolele II, III d. Hr. Un alt obiectiv turistic îl constituie „Biserica reformată Horoatu Crasnei” ce a fost construită în secolul al XV-lea. Tavanul bisericii este casetat din 1741, iar orga a fost construită de către meșterul Kolonics Istvan în anul 1875. Clopotnița de lemn a fost construită separat de biserică și are două clopote, cel mai vechi datând din secolul XVIII. „Monumentul Eroilor” este și el un obiectiv turistic, acesta fiind ridicat pentru eroii căzuți în Primul Război Mondial 1914-1918, pe acesta putându-se citi inscripția „Memoriei Eroilor căzuți în Primul Război Mondial 1914-1918”. Acest monument este construit din piatră sculptată, fiind ridicat cu contribuția familiei Balogh Lajos senior, iar la data de 21 mai 1936 a fost dezvelit și sfințit. În fiecare an

în preajma sărbătorilor de „Înălțarea Domnului” și „Pogorârea Sfântului Duh”, un număr foarte mare de turiști vin să ia apă binefăcătoare de la izvorul „Fântâna Leacurilor” denumit și „Izvorul Domnului” care se află lângă o bisericuță de lemn, care a fost construită pe o locație specială, aici spunându-se că ar fi existat mănăstirea Meseș, atestată documentar în secolele XI-XII.

Cadrul natural oferă un traseu turistic de excepție de la Valea Ragului la Poiana Stîrciu. Acest traseu are o istorie, deoarece era considerat cea mai facilă trecere spre podișul Transilvaniei, motiv pentru care armatele romane și-au instalat o parte a trupelor sale în vecinătate, la Buciumi. În prezent, traseul oferă imagine panoramică, fiind înconjurată de dealuri golașe sau deauri acoperite de păduri.

Crescătoria de capre din Hurez este specifică acestei zone. O familie care a locuit mulți ani în Belgia s-a întors în satul natal, unde a amenajat o crescătorie de capre originare din Germania, care sunt pe cale de dispariție.

COMUNA ȘAMȘUD

Comuna Șamșud (în maghiară Szilágysámson) este situată în partea de nord-vest a județului Sălaj. Comuna este situată la o distanță de 28 de km de centrul județului, municipiul Zalău, la 28 de km de Șimleul Silvaniei, respectiv la 79 de km de Carei. Comuna se întinde pe o suprafață de 29,23 km².

Din punct de vedere geografic, teritoriul comunei se regăsește pe Platforma Sălăjană, în Piemontul Sălăjan, o zonă cu dealuri de o altitudine joasă (150-300 m).

Principalele căi de acces sunt reprezentate de DC 4, care face legătura între satele comunei și drumul european E81 Satu-Mare – Zalău, cea mai importantă rută de acces și de transport în regiune.

Populația comunei, conform datelor Recensământului Populației și al Locuințelor din 2011 este de 1723 de persoane.

Prin păstrarea tradițiilor, portului și folclorului autentic ale comunității maghiare din această zonă, comuna Șamșud este un areal deosebit de atractiv atât pentru turiștii din țară cât și pentru cei din străinătate. Potențialul turistic al comunei este completat de izvoarele de ape minerale sulfuroase din Valea Pomilor cu efecte curative în tratarea bolilor reumatice. Creșterea interesului pentru formele de turism rural constituie oportunitate pentru comună însă este nevoie de dezvoltarea infrastructurii locale. Totodată, există resurse pentru un turism viticol, atât comuna cât și regiunea din care face parte este una cu o activitate viticolă importantă.

Atracții turistice existente pe raza comunei sunt:

- o Biserica reformată din Șamșud
- o Biserica reformată din Valea Pomilor
- o Alea beciurilor
- o Biserica ortodoxă "Înălțarea Domnului", monument de arhitectură datat din anul 1885
- o Balul strugurilor
- o Fărșang
- o Concursuri ocazionale de vinuri

COMUNA PERICEI

Comuna Pericei (Szilágyperecsen) se află așezată în partea vestică a județului Sălaj, la 24 km față de reședința județului, municipiul Zalău și 5 km față de orașul Șimleul Silvaniei.

Principalele căi de acces către comuna Pericei sunt:

DN 1 H (leagă DN 1 de DN 1 C, din Valea Crișului Repede până în Valea Someșului, trecând prin municipiul Zalău), DJ 110 B (Șimleu Silvaniei – Bădăcin), DC 102 A Vârșoț, DC 103 Sici, DC 103 A Crasna, DC 103 B Șimleu Silvaniei.

Comuna este traversată de la est la vest de valea Crasnei.

Suprafața administrativă a comunei Pericei este de 5.960 ha.

Conform datelor recensământului efectuat în 2011, comuna Pericei are o populație de 3.768 locuitori.

În comuna Pericei se practică intens legumicultura atât ca și cultură de câmp, cât și în gospodării. Pericei este renumită pentru cultura de ceapă care se desface în toate piețele județului Sălaj și nu numai, generând venituri importante pentru populație.

În comuna Pericei a fost construit un monument al cepei și se organizează anual un festival al cepei.

Comuna Pericei a intrat în Cartea Recordurilor în anul 2007 când, cu prilejul primei ediții a Festivalului Cepei, a fost împletită o cunună din 45.000 cepe, lungă de 4.518 m și care a cântărit 5 to. S-a depășit astfel, recordul deținut de o localitate din Polonia cu 142 m și cu 134 m cel deținut de orașul Turda. Cu această ocazie a fost dezvelit Monumentul cepei, unic în lume, având o înălțime de 6 m.

Comuna Pericei beneficiază de un potențial turistic neexploatat. Pornind de la evenimentele locale care se desfășoară periodic pe teritoriul comunei, începând cu luna iunie deschiderea o face Balul cireșilor de la Bădăcin, urmat în septembrie de Festivalul Cepei, în octombrie Balul Vinului, în noiembrie Balul Kătălin și decembrie Crăciunul Bătrânilor.

COMUNA CRIȘENI

Comuna Criseni este situata in partea centrala a judetului la limita nordica a municipiului Zalău. Ocupa o suprafata de 32.77 kmp.

Legatura comunei cu exteriorul se realizeaza pe cale rutiera, pe drumul national DN 1H, ruta Zalău - Jibou si pe drumul judetean DJ 108D ruta Zalău-Cehu Silvaniei.

Biserica reformata din satul Cristur-Criseni, dateaza din secolul XIII, azi fiind declarata monument istoric si de arhitectura. Aceasta biserică a fost construita in stil gotic, initial pentru calugari, sub biserică fiind o cripta. A fost largita de trei ori, fiind restaurata in anul 1932.

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Crișeni se ridică la 2.641 de locuitori.

COMUNA MIRȘID

Comuna Mirșid este situată în partea centrală a județului, la nord – est de reședința de județ – Municipiul Zalău, poziționată la contactul Depresiunii Zalău cu Dealul Dumbrava și culmea afundată a Munților Meseș la o distanță de 11 km de municipiul Zalău, la 11 km de Jibou și la 29 km de Cehu Silvaniei.

Comuna include satele Mirșid, Firminiș, Moigrad Porolissum și Popeni.

Teritoriul administrativ al comunei are o suprafață de 5.328 ha

Legătura comunei cu principalele centre urbane (Zalău și Jibou) se realizează prin drumul național D.N. 1H, care traversează localitățile Mirșid și Popeni.

În anul 2011, la ultimul recesământ, populația comunei Mirșid era de 2.159 locuitori.

În satul Mirșid există tuf vulcanic (rocă sedimentară poroasă) din a cărui prelucrare se face varul alb folosit în construcții. În satul Moigrad – Porolissum se exploatează dioritul (în acest sens existând o carieră specializată pe acest procedeu), materie primă naturală folosită în construcții, în special la drumuri. În satul Popeni se exploatează gips, materie primă pentru obținerea ipsosului. Ca resurse naturale de care dispune comuna și care pot fi valorificate (acestea găsindu-se în cantități mari), în condiții de transport și exploatare bune, mai putem aminti: – dacit (rocă vulcanică) de culoare vânătă închisă, sub formă de blocuri cioplite, din care se obțin pavaje, borduri, mozaicuri și piatră spartă pentru drumuri; – calcar gălbui, fin cristalizat, bun ca piatră pentru drumuri și pentru industria cimentului; – tuf dacitic alb murdar, mai compact la adâncime, bun ca piatră spartă pentru drumuri și pentru ciment cu priză bună sub apă.

Teritoriul comunei este o vastă și bogată zonă arheologică. Aici a fost întemeiat orașul roman Porolissum, care în perioada împăratului Septimius Severus dobândește calitatea de „municipium” și a fost capitala Daciei Porolissensis. Așezări și fortificații pot fi văzute azi în preajma satului Mirșid, la dreapta șoselei Zalău – Jibou, în locul numit „Pe luncă”, în punctul „Fântâna Albă” și la sud-est de satul Moigrad, pe dealul Măgura.

Prima fortificație romană de la Porolissum a fost construită din pământ pe vârful Citera, în zona satului Moigrad și a fost refăcut din piatră în vremea lui Aureliu (161-180 e.n.). Încă de la construirea castrului s-a dezvoltat în apropierea lui o așezare antică civilă, care mai târziu avea să devină municipiul și capitala Daciei Porolissensis. Important centru militar, economic și cultural, Porolissumul a reprezentat un important centru de cultură și civilizație romană în această parte a lumii. Pe un teritoriu de cca. 200 ha se pot și astăzi admira ruinele a două amfiteatre romane, ruinele unor temple și construcții publice și civile, ziduri și turnuri de apărare ș.a.

Potențialul turistic al comunei este unul de excepție. Prezența Ansamblului arheologic Porolissum cu sistemul defensiv de turnuri de observație pe înălțimile Pomet, Citera, Dealul Fericirii și La Poiana, atrage anual o mulțime de turiști.

Complexul arheologic Porolissum este și destinația multor excursii de studii pentru studenții facultăților de istorie din țară și chiar din afara granițelor. Exploatarea fondurilor turistice natural și antropice de care dispune comuna Mirșid ar putea aduce importante schimbări în economia locală.

COMUNA CRASNA

Comuna Crasna, cu un teritoriu administrativ de 67,12 km², este situată în Depresiunea Crasna, în bazinul hidrografic al râului cu același nume. Din punct de vedere al componenței, comuna

cuprinde următoarele localități: Crasna - sat reședință de comună situat la o distanță de 19 km față de municipiul Zalău, Huseni, Marin și Ratin.

Deși pe teritoriul comunei descoperirile arheologice au pus în evidență urme ale locuirii din cele mai vechi timpuri, primele mențiuni despre satele comunei au fost semnalate încă din secolul al XIII-lea, Crasna fiind menționată documentar din anul 1213. Celelalte localități au apărut ceva mai târziu cu denumiri foarte apropiate de cele actuale.

Populația comunei numara la ultimul recensământ 6485 locuitori.

Activitățile ce caracterizează economia comunei sunt diversificate. Alături de activitățile agricole bine reprezentate la nivelul comunei serviciile și mica industrie au o pondere însemnată în economia comunei.

Din punct de vedere turistic, comuna Crasna se remarcă prin concentrarea foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală. Biserica reformată cu tavan casetat, monument de arhitectură datând din secolul al XIV-lea, manifestările prilejuite de sărbătorirea Zilelor Crasnei și pivnițele (cca 1000) răspândite în viile din jurul satelor fac din comuna Crasna un areal foarte atractiv din punct de vedere turistic.

COMUNA VÎRȘOLȚ

Comuna Vîrșolț este așezată în zona deluroasă a Silvaniei, pe cursul superior al râului Crasna, situată într-o zonă centrală, "V"-ul închis de munții Meseș și Munții Plopișului, pe artera principală, între cele mai importante orașe ale județului: Zalău-Șimleul-Silvaniei, la o distanță, de 18 km de centrul de județ Zalău și la 10 km de Șimleul Silvaniei.

Comuna Vîrșolț are o populație de 2209 de locuitori (conform recensământului din 2011).

Pe raza comunei Vîrșolț există lacul de acumulare Vîrșolț administrat de Asociația Pescarilor și Vânătorilor Sălaj.

În comună se găsesc următoarele obiective turistice: Biserica Reformată Recea (turn de lemn, monument istoric categoria B, clopotul datează din anul 1600); Lacul de acumulare Vîrșolt; Beciuri (crame).

Comuna Varsolt, cu un teritoriu administrativ în suprafața de 31,81 km², este situată în partea centrală a județului Salaj, în arealul depresionar al Crasnei. Din punct de vedere administrativ, comuna Varsolt are în componența trei localități: Varsolt - sat reședință de comună situat la o distanță de 18 km față de municipiul Zalău; Recea și Recea Mica.

Atestările documentare ale celor trei localități datează din prima jumătate a secolului al XIV-lea. Varsolt este atestat documentar în anul 1341 sub denumirea de poss. Varcoltz iar celelalte două sate, Recea și Recea Mica sunt menționate în anul 1326 sub denumirea de Reche.

Din punct de vedere etnic populația prezintă următoarea structură: 32,35% romani, 64,14% maghiari, 3,41% rromi și 0,1% alte naționalități.

Deși economia comunei este una predominant agricolă, cu o bună reprezentare a culturilor de câmp și a vitei de vie, Varsoltul reprezintă centrul vital pentru susținerea economică și socială a marilor orașe ale județului Salaj. Lacul de acumulare de la Varsolt, dat în folosință în anul 1975, asigură cu apă potabilă municipiul Zalău și orașul Simleul Silvaniei. Pe lângă rolul său de alimentare cu apă, acesta îndeplinește și funcția de regulator de debite pe râul Crasna, fapt ce a condus la înlăturarea riscului de inundații în aval de acesta.

Din punct de vedere turistic, comuna Varsolt este un areal extrem de atractiv. Oglinda de apă a Lacului Varsolt, manifestările prilejuite de culesul strugurilor, valoarea fondului construit și nu în ultimul rând ospitalitatea locuitorilor fac din această zonă o locație propice pentru petrecerea sfârșitului de săptămână.

COMUNA MESEȘENII DE JOS

Comuna Meseșenii de Jos, cu o suprafață a teritoriului administrativ de 62,86 km², este amplasată la poalele Munților Meseș, în Depresiunea Crasnei, coborând spre piațeta de adunare a apelor de la Vîrsolt. În componența comunei intră următoarele localități: Meseșenii de Jos - sat reședință de comună situat la o distanță de 12 km față de municipiul Zalău, Aghireș, Fetindia și Meseșenii de Sus.

Încărcătura istorică a comunei este strâns legată de prezența liniei de apărare a Imperiului Roman, formată din turnuri și castre dispuse pe granița acestuia. Ruinele unor astfel de bastioane de apărare se regăsesc în zonele înalte din moșia satului Meseșenii de Sus, ruine care se pot distinge și acum, după multe secole de uitare. Atestările documentare ale localităților comunei sunt datate în intervalul secolelor XIII- XVI. Centrul de comună, Meseșenii de Jos, este atestat documentar în anul 1341 sub denumirea de Kezel. Cea mai veche atestare documentară este atribuită satului Meseșenii de Sus, așezare menționată încă din anul 1213. Celelalte două așezări sunt menționate ceva mai târziu, Aghireș în anul 1361 și Fetindia în anul 1549.

La ultimul recensământ populația comunei număra 3117 de locuitori. Din punct de vedere etnic, populația comunei prezintă următoarea structură: 67,22% romani, 30,66% maghiari, 2,12% rromi. Apropierea față de municipiul Zalău a făcut posibilă o migrare dinspre oraș a activităților din sectoarele secundare și terțiare. Cultivarea terenului, creșterea animalelor, prelucrarea lemnului în ateliere meșteșugărești sunt principalele ramuri de activitate care completează spectrul economic al comunei.

Din punct de vedere turistic, comuna este cunoscută pentru calitățile balneoterapeutice ale apelor sulfuroase-bicarbonatate de la Meseșenii de Sus. Punerea în valoare a acestor izvoare,

dezvoltarea bazei de cazare și dezvoltarea infrastructurii ar putea face din această localitate o stațiune balneoclimaterică de mare succes.

Datele statistice mai importante le prezentăm în tabelul următor:

Nr. crt.	Localitate	Statut	Populația -2011-	Suprafata -kmp-	Densitate -loc/kmp-
1	Zalău	Municipiu	56.202	90,09	624
2	Cehu Silvaniei	Oraș	7.214	67,77	106
3	Jibou	Oraș	10.407	35,78	289
4	Șimleu Silvaniei	Oras	14.436	62,26	231
5	Agrij	Comună	1.370	33,03	42
6	Crasna	Comuna	6.485	67,12	97
7	Creaca	Comuna	2.803	74,16	38
8	Crișeni	Comuna	2.641	32,77	80
9	Dobrin	Comuna	1.660	43,00	39
10	Hida	Comuna	2.787	101,7	27
11	Meseșenii de Jos	Comuna	3.117	62,86	50
12	Mirșid	Comuna	2.159	53,28	41
13	Pericei	Comuna	3.768	57,19	66
14	Sălățig	Comuna	2.913	57,91	50
15	Vîrșoț	Comuna	2.209	31,81	69
16	Bocșa	Comuna	3.206	45,78	70
17	Hereclean	Comuna	3.575	72,63	49

18	Horoatu Crasnei	Comuna	2.485	84,39	29
19	Șamșud	Comuna	1.723	29,23	59
	TOTAL	Zona Metropolitană	131.160	1102,76	119

Centrele urbane cu potențial **polarizator** pe teritoriul **zonei metropolitane** sunt: **Zalău, Jibou, Cehu Silvaniei, Șimleu Silvaniei**. Aceste centre vor induce **efecte de antrenare** la nivelul întregii zone metropolitane.

În Planul de Amenajare a Teritoriului Regiunii de Nord-Vest, sistemele de așezări din regiune sunt ierarhizate după **rangurile de influență**, însemnând diferențierea lor în 11 categorii de centre de polarizare din care 9 cu caracter urban și 2 cu caracter rural.

În această clasificare realizată după potențialul de antrenare și arealul de exercitare a influenței **Municipiul Zalău și orașele Șimleu Silvaniei și Jibou** sunt evaluate ca **asezări cu influență locală I**, după gradul de ocupare cu dotări urbane vitale, iar orașul **Cehu Silvaniei** este încadrat ca **oraș cu influență locală II** în rândul așezărilor urbane aflate într-o tendință de declin economic vizibil și având un potențial mai slab de polarizare.

În categoria **centrelor de polarizare supracomunală** poate fi nominalizată comuna **Crasna**, considerată ca dispunând de unele dotări similare urbanului și un bun potențial de comunicație. Conform modelului de dezvoltare spațială policentrică, există premisele ca acele centre care au fost desemnate ca poli să **avanseze în ierarhia rangurilor de influență**, dar numai cu condiția ca intervențiile investiționale să fie concentrate cu prioritate către dezvoltarea lor.

2. ANALIZA SWOT

I. Puncte tari

- Centralitatea zonei în spațiul economico - geografic al Regiunii de Nord-Vest.
- Accesibilitatea în creștere la coridoarele de transport moderne către piețele europene.
 - E81 – Cluj – Zalău – Satu-Mare (Vama Petea) modernizat după standarde europene.
 - AUTOSTRADA Brașov – Borș (în construcție): traversează zona pe o lungime de 84 km
 - Servicii de transport aerian accesibile la o distanță între 80 și 120 km:
 - Aeroportul Cluj-Napoca
 - Aeroportul Oradea
 - Aeroportul Baia-Mare
 - Aeroportul Satu-Mare
- **Avantajele naturale** insuficient puse în valoare pot constitui un semnificativ potențial de dezvoltare economică:
 - Resurse naturale generale
 - Resurse minerale-materiale de construcție
 - Aree protejate
 - Potențial ridicat pentru un turism diversificat (balnear, cultural, rural, cinegetic) de circuit și de nișă.
- **Resurse și tradiție pentru dezvoltarea ramurilor de potențial:**
 - Agricultură – zootehnie,
 - Silvicultură, viticultură, pomicultură,
 - Industria de procesare a produselor agricole și a băuturilor.
- **Privatizarea** de succes (în procent de 70% cu capital străin) a fostei industrii de stat, având o piață (vest și est europeană) deja consolidată.

- Unități economice mari, cu marcă și tradiție în industria metalurgică și prelucrarea cauciucului.
- **Proximitatea pieței europene** (90-130 km distanță față de trei puncte de frontieră).
- **Forța de muncă** are în medie un **nivel educational** ridicat, rata populației active este mare, un avantaj ce oferă încă competitivitate, dat **fiind prețul scăzut al forței de muncă**;
- **Calitatea sistemului educațional** în centrele urbane este încă bine **conservată**
- **Migrația temporară** a forței de muncă în străinătate (20-25% din populația activă) reprezintă, pe termen scurt și mediu, o potențială **sursă pentru dezvoltare și capitalizare** (IMM, piața imobiliară, servicii, educație).
- **Autoritățile locale** (cu deosebire la nivel județean și urban) sunt deschise pentru inovare instituțională și sustenabilitatea proiectelor comunitare.
- Experiența **partenerială** (asociativă) a autorităților locale, județene în derularea unor proiecte cu finanțare nerambursabilă

II. Puncte slabe

- **Infrastructura rutieră județeană** (drumuri județene) și cea rurală (drumuri comunale) neadekvată creșterii economice și dezvoltării rurale;
- Majoritatea zonelor **rurale** aflate în **impas de dezvoltare**, incapabile să genereze venituri și să gestioneze eficient și prin forțe proprii resursele naturale locale;
- Riscul accentuării fenomenului sărăciei și marginalizării sociale în mediul rural;
- Sistemul **exploatațiilor agricole fărâmițate**, de dimensiuni mici (cca 2 ha), insuficient dotate cu tehnologie modernă, pune în pericol capacitatea de a regenera și diversifica mediul economic rural;
- Infrastructură rutieră și feroviară neadekvată dezvoltării durabile în mediul urban și rural;

- **Absența serviciilor publice** (apă, canal, energie termică) la nivelul localităților rurale, inadecvarea și **gradul ridicat de uzură** ale unor servicii publice urbane (apă, rețele de canalizare, agent termic);
- **Potențialul turistic** este în proporții covârșitoare **nevalorificat** datorită:
 - Unor privatizări nereușite;
 - Lipsa tradiției, inerția de inovare și diversificare a economiei rurale;
 - Lipsa unor mărci, branduri locale și a produselor turistice proprii;
 - Lipsa agențiilor de turism și de activități promoționale.
- Dispariția treptată a meșteșugurilor tradiționale, în concurență cu industrializarea;
- Nivel scăzut al învățării continue, structuri organizaționale insuficiente pentru educația adulților;
- Infrastructură deficitară de transport urban (parcări, parcuri de mașini uzate);
- Absența structurii organizaționale antreprenoriale și de afaceri;
- Ponderea nesemnificativă a turismului în PIB;
- Dificultăți de stabilizare a tineretului superior calificat în economia locală.

III. Oportunități

- Valorificarea viitoarei **Autostrăzi Transilvania**, ca traseu și vector al creșterii economice;
- Valorificarea mediului natural **nepoluat**, a habitatului rural bine conservat, în **activități economice inovative, ecologice și de nișă**;
- **Centralitatea** spațială în Regiunea Nord-Vest și accesibilitatea la culoarele europene - avantaje pentru **parcuri tematice, interporturi** (servicii de tranzit, turism de tranzit, procesare primară) dezvoltarea IMM și atragerea investițiilor străine directe;

- Definirea **turismului** ca sector **economic prioritar**, (atât la nivel județean, cât și regional) poate antrena creșterea capacității de cazare și a fluxului de turiști;
- Parcurgerea primei etape în procedura de atestare a unor locații ca **stațiuni turistice**;
- Dezvoltarea învățământului **universitar** (noi filiale, specializări tehnice) va îmbunătăți ponderea forței de muncă superior calificată;
- Procentajul mare al **segmentului vârstnic** în ansamblul populației va determina creșterea interesului pentru turismul **balnear**;
- Promovarea proiectelor privind **managementul apei/ apei uzate** și managementul integrat al **deșeurilor** crește capacitatea de administrare a problemelor de mediu în județul Sălaj.

IV. Amenințări

- Capacitate administrativă insuficientă pentru implementarea obligațiilor și legislației post-aderare;
- Capacitatea redusă de **gestionare și cofinanțare** a fondurilor europene;
- Șocuri post - integrare în zonele vulnerabile: agricultură, IMM-uri;
- Întârzierea lucrărilor la **Autostrada** Transilvania;
- Creșterea predictibilă a fluxurilor de migrație externă a forței de muncă înalt calificate;
- Accelerarea îmbătrânirii populației și a depopulării satelor;
- Complexitatea procedurilor de accesare a instrumentelor structurale și a legislației europene pentru parteneriatele publice-private.

CAP III OBIECTIVE STRATEGICE GENERALE ȘI SPECIFICE ALE ZONEI METROPOLITANE ZALĂU

1. Obiectivul strategic al Zonei Metropolitane Zalău

Strategia de dezvoltare socio-economică a Zonei metropolitane Zalău pentru perioada 2018-2023 este realizată în conformitate cu strategiile de dezvoltare ale Uniunii Europene, cu strategiile de dezvoltare naționale și regionale, cu strategii de dezvoltare la nivelul județului Sălaj. Acestea sunt: Strategia Europa 2020, Cadrul Strategic pentru amenajarea teritoriului UE – abordare integrată în dezvoltarea teritorială a zonelor metropolitane, Strategia Națională de dezvoltare regională, Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030, Strategia pentru transport durabil pe perioada 2015-2020, cu extensie 2030, Strategia de dezvoltare regională Nord-Vest 2014-2020.

Strategia de dezvoltare socio-economică a Zonei metropolitane Zalău pentru perioada 2018-2023 are în vedere realizarea obiectivelor strategice și a căilor de operaționalizare a acestora, pe care municipiul Zalău și cele 18 unități administrative teritoriale asociate, în parteneriat cu instituțiile publice locale și județene și mediul privat, își propun să le atingă până în 2023 și în perioada următoare.

Obiectivul strategic al Zonei metropolitane Zalău este realizarea unui mediu socio-economic integrat, capabil să asigure prosperitatea populației și dezvoltarea durabilă a microregiunii. Urmărirea realizării obiectivului strategic este motivația principală pentru aprobarea și realizarea implementării strategiei de dezvoltare durabilă pentru perioada 2018-2023.

Strategia de dezvoltare socio-economică a Zonei metropolitane Zalău pentru perioada 2018-2023 a fost elaborată în urma întâlnirilor tematice cu reprezentanții unităților administrativ-teritoriale asociate, și în urma consultării cu grupuri de acțiune locală, care au fixat obiectivele de dezvoltare pe termen mediu și lung. S-au avut în vedere strategiile locale ale fiecărei unități administrativ-teritoriale aprobate pentru această perioadă, strategia de dezvoltare a județului Sălaj în perioada 2014-2020, Planul de dezvoltare regională Nord-Vest pentru această perioadă, dar și alte documente cum ar fi proiectul Acordului de parteneriat România-Uniunea Europeană în perioada 2014- 2020.

Procesul de elaborare a strategiei a fost unul complex și a avut în vedere cel puțin patru domenii importante de acțiune: dezvoltarea infrastructurii și economiei întregii zone, dezvoltarea integrată a serviciilor comunitare de utilități publice, valorificarea patrimoniului cultural și valorificarea integrată a potențialului resurselor umane.

Strategia de dezvoltare socio-economică a Zonei metropolitane Zalău pentru perioada 2018-2023 este cel mai important document al asociației. În același timp strategia este necesar a fi ajustată permanent în contextul consultării permanente a cetățenilor, al ivirii unor priorități speciale ale unor perioade de timp, iar implementarea obiectivelor va fi permanent monitorizată. Este vizată o revizuire a strategiei la perioade de timp adoptate de Consiliul Director.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona metropolitană Zalău deține prin partenerii asociați o experiență relevantă în domeniul dezvoltării locale, materializată până la constituirea ei în zeci de proiecte implementate în cele mai diverse domenii (dezvoltarea infrastructurii, servicii publice, centre de sprijin pentru afaceri, infrastructura socială, educație, sănătate, dezvoltarea resurselor umane, crearea, modernizarea și dezvoltarea exploatațiilor agricole). În acest context proiectele integrate pentru întreaga zonă au pornit de la o analiză atentă a

necesităților unităților administrativ-teritoriale partenere. Resursele financiare limitate, șomajul, relativa izolare geografică sunt factori care au influențat și mai persistă încă la originea decalajelor de dezvoltare în raport cu alte zone din țară.

Este vizată dezvoltarea capacității instituționale a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară de a planifica, coordona și implementa politicile, strategiile programele și proiectele de dezvoltare locală, întărind capacitatea de absorbție a fondurilor europene la nivelul fiecăreia dintre unitățile administrativ-teritoriale din arealul zonei este principalul scop al elaborării și punerii în practică a strategiei.

Din punct de vedere administrativ, social și cultural, constituirea acestei structuri asociative promovează interesele comune ale membrilor asociați, sub aspectul pregătirii și implementării unor proiecte integrate de infrastructură în perspectiva accesării fondurilor structurale. Este motivul pentru care proiectele integrate sunt aprobate în Consiliul director al Zonei metropolitane Zalău și de Adunarea Generală a Membrilor Asociației de Dezvoltare Intercomunitară. Asociația își propune ca scop al activității atenuarea discrepanțelor de dezvoltare dintre localități, o platformă de colaborare între administrații, un nucleu de dezvoltare al serviciilor publice și, ulterior, furnizarea unor servicii de utilități publice la nivel standard.

2. VIZIUNE

Zona Metropolitană ZALĂU - UN SPAȚIU REGIONAL COMPETITIV, ÎN CARE TOȚI LOCUITORII SĂ TRAIASCĂ CONFORTABIL, ÎNTR-UN MEDIU CURAT, PRIN APLICAREA UNUI MANAGEMENT EFICACE AL RESURSELOR LOCALE.

Strategia administrativă a ZMZ (în concordanță cu metodologia CE pentru 2014-2020):

- **Mecanisme de guvernare** axate pe teritorii subregionale, **metropolitane**, periurbane;

- Plasarea zonei sub **responsabilitatea comunității** prin intermediul **Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară**, formate din reprezentanți ai sectorului public;
- Realizarea de **strategii integrate și multisectoriale** de dezvoltare durabilă locală/regională pe zone;
- Includerea **caracteristicilor inovatoare** în context local, **colaborare în rețea și cooperare**.

Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Zalău se va axa pe:

1. dezvoltarea inelului din jurul Zalăului – comunele Crișeni, Mirșid, Hereclean și Meseșeni de Jos, având în vedere legătura organică dintre aceste UAT-uri, în primul rând determinată de faptul că multe persoane din aceste 4 comune lucrează în Zalău;

2. dezvoltarea inelelor din jurul celor 3 orașe:

- Șimleu Silvaniei, cu comunele Pericei și Crasna;

- Jibou, cu comuna Creaca;

- Cehu Silvaniei, cu comuna Sălățiș.

3. dezvoltarea celorlalte comune, aflate în ZMZ, și anume Hida, Agrij, Horoatu Crasnei, Vârșolț, Bocșa, Șamșud, Dobrin, prin identificarea unor proiecte integrate de dezvoltare a acestora.

Vom urmări o dezvoltare policentrică integrată. Astfel vom avea o dezvoltare în jurul polului central al ZMZ care este municipiul Zalău și o dezvoltare în jurul polilor secundari reprezentați de cele 3 orașe.

În ceea ce privește această dezvoltare trebuie să avem în vedere conceptul de dezvoltare integrată, având în vedere relațiile actuale existente între membrii ZMZ.

Politicile de dezvoltare ale ZMZ urmăresc abordarea coordonată a problemelor identificate, în scopul propunerii de politici-programe-proiecte ce vor contribui la eliminarea acestor probleme consolidând și dezvoltând sectoare socio-economice și asigurând păstrarea unui echilibru în dezvoltarea teritorială viitoare.

Tematic, politicile se referă la sectoarele ce privesc calitatea vieții și echiparea teritorială, infrastructura economică și socială precum și capacitatea managerială a administrației publice locale precum și a Asociației ZMZ. Programele reprezintă baza informațională creată coroborat cu politicile de dezvoltare pe baza căreia s-au identificat și selectat proiectele propuse.

Programele sunt direcționate către operațiuni privind: (a). Reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv transportul urban (în linie cu Obiectivul strategic A), (b). Dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri (în linie cu Obiectivul strategic C) și (c). Reabilitarea infrastructurii sociale (în linie cu Obiectivul strategic B).

Obiectivul strategic A este consolidat și prin politici și programe ce vizează operațiuni privind: (a). Îmbunătățirea calității și accesului la infrastructura de apă și apă uzată, (b). Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor, (c). Reducerea impactului negativ asupra mediului și diminuarea schimbărilor climatice, (d). Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și (e). Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației.

Politicile și programele privind creșterea capacității administrației locale și a formelor de management la nivelul Asociației ZMZ, menționată prin Obiectivul strategic D, se referă la (a). Obținerea unor îmbunătățiri structurale și de proces ale managementului ciclului de politici publice în administrația publică centrală și locală și la (b). Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare.

Lista programelor prioritare se referă la proiecte care vor fi implementate pe perioada 2018-2023. Monitorizarea stadiului implementării unei politici și a unui program se face pe baza accesării unui cod de identificare realizat după cum urmează:

- (1). Obiectivele Sectoriale sunt numerotate de la 1 la 10;
- (2). Politica corespunzătoare fiecărui Obiectiv Sectorial identificată prin numărul Obiectivului, continuat cu numerotarea în ordine crescătoare începând cu numărul 1 (ex. Politica 3.1);
- (3) Programul corespunzător fiecărei Politici identificat prin numărul Politicii la care se atașează numărul propriu al programului în ordine crescătoare începând cu numărul 1 (ex. Program 1.1- 3).

Aceste proiecte trebuiesc bineînțele corelate cu macro-proiecte la nivel metropolitan (proiecte care vor fi dezvoltate în prima fază) și anume:

- ***Planificarea teritorială și direcționarea dezvoltării:*** în toate cazurile nivelul local este responsabil cu planificarea folosinței terenurilor, decizii privind autorizarea construcțiilor, conversii funcționale ale clădirilor și terenurilor, etc; firește, aceste planuri locale trebuie să fie corelate cu planuri regionale ce stabilesc strategii de amplasare a zonelor majore industriale, rutelor de transport, rezerve naturale de terenuri, etc, acestea fiind de obicei în responsabilitatea nivelului superior al administrației (departamente, regiuni, județe, etc).
- ***Transportul public:*** invariabil, acest serviciu este în responsabilitatea autorităților locale, dar natura sa și modul de partajare a sarcinilor între diferite niveluri ale administrațiilor pot varia de la țară la țară. De regulă, autoritățile locale subvenționează acest serviciu, controlează traficul și organizează servicii speciale (de ex. transportul elevilor).
- ***Protecția mediului:*** prin compartimente specializate, administrațiile locale au misiunea de a pune în aplicare toate sarcinile și obligațiile ce revin administrației publice locale

in domeniul protecției mediului (legislație, strategie, avize, educație, controale, managementul deșeurilor, salubritate, reconstrucție ecologică, etc.).

3. DOMENII DE INTERVENȚIE PROIECTE

Domeniile de intervenție a acestor proiecte sunt propuse prioritar în următoarea structură:

Proiecte în infrastructura rutieră și transport: Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru creșterea accesibilității ZMZ în rețeaua rutieră națională și europeană devine primordială. Mobilitatea în teritoriu, către obiectivele administrative, sociale și economice reprezintă prioritatea numărul 1 menționată în documentele strategice ce privesc dezvoltarea viitoare a ZMZ.

Rezultatul acestor proiecte poate fi măsurat prin numărul de noi activități economice atrase pe teritoriul ZMZ, reducerea timpului de comutare și reducerea factorilor de poluare din trafic, reducerea riscului de accidente și, nu cel din urmă, accesul locuitorilor din unitățile administrativ teritoriale partenere în ZMZ către autorități publice locale sau naționale și către unitățile de servicii publice amplasate în municipiul Zalău.

Proiecte în dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri: Proiectele propuse întăresc profilul tehnologic al ZMZ, asigurând dezvoltarea parteneriatului între sectorul academic și sectorul privat în cercetare și în implementarea de noi investiții în domeniul surselor de energii alternative, dar și de metode de reabilitare a terenurilor poluate. Rezultatele proiectelor conduc către amplificarea inițiativelor locale existente în implementarea politicilor de mediu (energia verde), la înlăturarea factorilor de risc privind poluarea apei subterane, precum și la refuncționalizarea terenurilor poluate cu activități sociale sau economice.

Proiecte în reabilitarea infrastructurii sociale: Numărul de proiecte propuse sunt direcționate către creșterea coeziunii sociale, oferind grupurilor cu dizabilități fizice posibilitatea de fi în

contact cu administrația publică și cu instituțiile publice ce oferă servicii și utilități, dar și acces la condiții decente de locuire, supraveghere și servicii de sănătate pentru unele grupuri sociale. Rezultatele acestor proiecte conduc către satisfacția cetățenilor, creșterea respectului față de grupurile sociale dezavantajate fizic sau economic, grupuri care fac parte integrantă din comunitatea ZMZ. Din punct de vedere economic, aceste servicii generează locuri de muncă calificate în managementul serviciilor și serviciile specifice fiecărui tip de investiție. Proiectele au fost transmise de fiecare din unitățile administrativ teritoriale din cadrul ZMZ și se încadrează în obiectivele strategice și specifice de dezvoltare a acestuia. Dintre acestea au fost selecționate pentru perioada 2018-2023 un număr de proiecte care răspund următoarelor cerințe:

1. Proiectul răspunde unei probleme clar identificate și a cărei rezolvare conduce la îmbunătățirea situației existente și la obținerea unui avantaj competitiv pentru ZMZ; Din punct de vedere sectorial (teritoriu, mediu, economie, social) aceste proiecte sunt fundamentate în contextul problematicii specifice ZMZ și a programelor prioritare, în condițiile în care:
 - a. Rezultatele proiectelor conduc la atingerea obiectivelor generale și a obiectivelor sectoriale de dezvoltare ale ZMZ;
 - b. Proiectul are un suport juridic privind proprietatea asupra terenului;
 - c. Proiectul este acceptat de partenerii ZMZ;

4. OBIECTIVE STRATEGICE, SECTORIALE ȘI SPECIFICE ALE ZMZ

În continuare vom enumera obiectivele strategice și sectoriale ale ZMZ.

OBIECTIV STRATEGIC A: Dezvoltarea durabilă a teritoriului prin îmbunătățirea infrastructurii fizice și a relațiilor funcționale, sociale și economice, dintre zonele urbane și rurale din ZONA METROPOLITANĂ ZALĂU.

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic A

OBIECTIV SECTORIAL 1 (O.S.1.): Îmbunătățirea accesibilității și mobilității în interiorul ZMZ prin dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de transport naționale și județene.

OBIECTIV SECTORIAL 2 (O.S.2.): Creșterea calității locuirii în ZMZ prin îmbunătățirea aprovizionării și gestionării apei potabile și uzate, și îmbunătățirea mediului înconjurător prin atenuarea factorilor de risc natural și antropic, prin reabilitarea terenurilor contaminate.

OBIECTIV SECTORIAL (O.S.3.): Transformarea patrimoniului natural și cultural în forme de dezvoltare economică prin turism specific ZMZ.

OBIECTIV STRATEGIC B: Dezvoltarea capitalului uman prin asigurarea accesului egal al tuturor cetățenilor din ZONA METROPOLITANA ZALĂU la servicii publice de calitate.

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic B

OBIECTIV SECTORIAL 4 (O.S.4.): Favorizarea grupurilor dezavantajate și sau cu handicap și susținerea reintegrării acestora în societate.

OBIECTIV SECTORIAL 5 (O.S.5.): Dezvoltarea capitalului uman prin creșterea calității infrastructurii educaționale și de formare profesională continuă.

OBIECTIV SECTORIAL 6 (O.S.6.): Dezvoltarea infrastructurii de sănătate prin asigurarea unei act medical profesionist în condiții de de urgență și de siguranță.

OBIECTIV STRATEGIC C: Susținerea dezvoltării economice durabile integrate la nivelul ZMZ și a ocupării forței de muncă

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic C

OBIECTIV SECTORIAL 7 (O.S.7.): Dezvoltarea infrastructurii economice, cu prioritate a tehnologiilor nepoluante, prin investiții productive ce contribuie la crearea și păstrarea locurilor de muncă durabile.

OBIECTIV SECTORIAL 8 (O.S.8.): Consolidarea și diversificarea capacității de cercetare și dezvoltare tehnologică, prin creșterea cooperării dintre sectorul academic și agenții economici.

OBIECTIV STRATEGIC D: Dezvoltarea durabilă a comunităților locale și a formelor de management la nivelul ZMZ

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic D:

OBIECTIV SECTORIAL 9 (O.S.9.): Creșterea capacității operaționale a administrației publice locale în procesul de realizare și de implementare a proiectelor de dezvoltare.

OBIECTIV SECTORIAL 10 (O.S.10): Consolidarea capacității de management cu accent pe atragerea de noi parteneri și resurse financiare necesare ZMZ

În continuare vom aborda detalierea până la partea de proiect a obiectivelor de dezvoltare a ZMZ.

OBIECTIV STRATEGIC A: Dezvoltarea durabilă a teritoriului prin îmbunătățirea infrastructurii fizice și a relațiilor funcționale, sociale și economice, dintre zonele urbane și rurale din ZONA METROPOLITANĂ ZALĂU

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic A

OBIECTIV SECTORIAL 1 (O.S.1): Îmbunătățirea accesibilității și mobilității în interiorul ZMZ prin dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de transport naționale și județene

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 1

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.1.1). Asigurarea conectării ZMZ la infrastructura majoră TEN-T din România și Europa Centrală și de Est și la principalii poli urbani din regiune

Acțiuni

1.1.1. Dezvoltarea rețelei de drumuri rapide care să asigure legătura la infrastructura majoră TEN-T și la principalele orașe din zonă

Proiecte

Construcția tronsonului din autostrada Transilvania între Mihăești și Suplacu de Barcău

1.1.2. Construcția de variante de ocolire a localităților amplasate în apropierea rețelei TEN-T

Proiecte

Variantă ocolitoare Zalău etapa II

Variantă ocolitoare Șimleu Silvaniei

Variantă ocolitoare Jibou Sud

Variantă ocolitoare Crișeni (Gârcei – Zalău - Hereclean, cu ieșire în E81)

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.1.2). Creșterea conectivității cu celelalte județe din regiune și optimizarea legăturilor de transport dintre orașe și zonele rurale imediate

Acțiuni

1.2.1. Reabilitarea drumurilor județene care asigură legătura cu celelalte județe, precum și dintre orașe și zonele rurale imediate

Proiecte

Reabilitare drum județean DJ 108A

Reabilitare drum județean DJ 191C

Reabilitare drum județean DJ 108D

Reabilitare drum județean DJ 196

Reabilitare drum județean DL 109

OBIECTIV SPECIFIC 3 (O.S.1.3). Îmbunătățirea mobilității în interiorul localităților urbane și rurale din ZMZ

Acțiuni

1.3.1. Creșterea mobilității durabile la nivelul centrelor urbane din ZMZ

Proiecte

Reabilitarea rețelei stradale, inclusiv a intersecțiilor, podurilor și trotuarelor, din localitățile urbane ale ZMZ

Amenajarea de noi locuri de parcare

1.3.2. Creșterea mobilității durabile la nivelul centrelor rurale din ZMZ

Proiecte

Reabilitarea drumurilor comunale și a străzilor/ulițelor, inclusiv a intersecțiilor, podurilor, podețelor și trotuarelor din localitățile rurale ale ZMZ

OBIECTIV SPECIFIC 4 (O.S.1.4). Asigurarea accesului facil la principalele obiective turistice și economice din ZMZ

Acțiuni

1.4.1. Modernizarea drumurilor de acces la exploatațile agricole și forestiere din ZMZ

Proiecte

Modernizare drumuri acces la exploatațiile agricole și forestiere din localitățile ZMZ

1.4.2. Modernizarea drumurilor de acces la principalele obiective turistice din ZMZ

Proiecte

Modernizare drumuri acces la principalele obiective turistice din ZMZ

OBIECTIV SPECIFIC 5 (O.S.1.5). Crearea de alternative la transportul motorizat pentru locuitorii ZMZ

Acțiuni

1.5.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul velo

Proiecte

Înființarea de piste de biciclete în orașele și comunele din ZMZ

Înființarea de piste de biciclete între orașe și localitățile limitrofe

1.5.2. Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul pietonal

Proiecte

Amenajarea de noi zone pietonale și modernizarea celor existente, în principal în centrele urbane ale ZMZ

OBIECTIV SPECIFIC 6 (O.S.1.6). Încurajarea transportului în comun și asigurarea multimodalității

Acțiuni

1.6.1. Dezvoltarea unui sistem de transport în comun la nivel metropolitan

Proiecte

Înființarea unei autorități metropolitane de transport la nivelul ZMZ

Achiziția de mijloace de transport în comun ecologice

Modernizarea infrastructurii de transport în comun (stații, panouri informare, e-ticketing)

1.6.2. Dezvoltarea infrastructurii multimodale

Proiecte

Amenajarea unui terminal intermodal pentru pasageri în municipiul Zalău

OBIECTIV SECTORIAL 2 (O.S.2.): Creșterea calității locuirii în ZMZ prin îmbunătățirea aprovizionării și gestionării apei potabile și uzate, și îmbunătățirea mediului înconjurător prin atenuarea factorilor de risc natural și antropic, prin reabilitarea terenurilor contaminate

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 2

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.2.1) Înlăturarea disparităților teritoriale generate de nivelul diferențiat de echipare edilitară

Acțiuni

2.1.1. Reabilitarea și completarea infrastructurii edilitare a ZMZ

Proiecte

Extindere și reabilitare infrastructură de apă și apă uzată etapa II, conform Master Plan Regional de Apă și Apă Uzată

Extindere rețea de transport și distribuție a gazelor naturale, inclusiv branșarea de noi gospodării

Extindere și modernizare rețea de distribuție a energiei electrice și de iluminat public

Asigurarea Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman în ZMZ

Construirea de stații de epurare a apei pe teritoriul ZMZ

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.2.2). Asigurarea managementului integrat al deșeurilor

Acțiuni

2.2.1. Finalizarea implementării proiectului Sistem de Management integrat al deșeurilor și extinderea acestuia

Proiecte

Dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă a deșeurilor menajere

Informarea și conștientizarea populației cu privire la colectarea selectivă

Realizarea de grupuri ecologice pe teritoriul ZMZ

2.2.2. Reducerea poluării solurilor din ZMZ

Proiecte

Reabilitarea și ecologizarea siturilor poluate și potențial poluate din Zalău, Jibou, Crișeni și

Hida

2.2.3. Prevenirea și gestiunea adecvată a riscurilor determinate de schimbările climatice

Proiecte

Extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor

Extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de protecție împotriva eroziunii solurilor

Realizarea de centuri verzi pe terenuri non-agricole și neconstruibile din comune

Dotarea cu tehnică, mijloace și echipamente de intervenție a bazelor operaționale ale ISU

Porolissum

Investiții pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor în ZMZ

Regularizare cursuri de apă, stabilizare versanți și lucrări de prevenire și combatere a inundațiilor

OBIECTIV SPECIFIC 3 (O.S.2.3). Creșterea atractivității și funcționalității spațiilor și terenurilor aflate în domeniul public al localităților din cadrul ZMZ

Acțiuni

2.3.1. Reabilitarea și modernizarea domeniului public

Proiecte

Modernizarea drumurilor orașenești/comunale, căi auto, biciclete și pietonale, inclusiv piețe publice de trafic pietonal

Protejarea și reabilitarea parcurilor și a spațiilor verzi din zonele urbane

Amenajarea și modernizarea parcurilor comunale

OBIECTIV SPECIFIC 4 (O.S.2.4). Folosirea de surse de energie alternative

Acțiuni

2.4.1. Identificarea și valorificarea resurselor pentru producerea de energie verde

Proiecte

Înființarea de capacități de producție a energiei electrice și termice pe bază de biomasă și biogaz

Parc fotovoltaic în zona stației de epurare a apelor uzate din Zalău

Parc fotovoltaic în comuna Bocșa

Parc fotovoltaic în comuna Agrij

Centrală eoliană în Șimleu Silvaniei

OBIECTIV SECTORIAL 3 (O.S.3.): Transformarea patrimoniului natural și cultural în forme de dezvoltare economică prin turism specific ZMZ.

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 3

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.3.1.). Reabilitarea, conservarea, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și a infrastructurilor conexe

Acțiuni

3.1.1. Reabilitarea și promovarea clădirilor cu valoare de patrimoniu

Proiecte

Reabilitare clădiri de patrimoniu din Zalău Primăria Municipiului Zalău; clădirea Transilvania,
clădiri din Piața Iuliu Maniu nr. 9-11; Colegiul Național SILVANIA

Modernizarea/reabilitarea patrimoniului tangibil listat grupa A și B

3.1.2. Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural

Proiecte

Conservare/punere în valoare a siturilor arheologice existente pe teritoriul ZMZ

Restaurare Ansamblu Castel Beldy Jibou

Reabilitarea zonei Castel și a fântânii medievale din Cehu Silvaniei

Reabilitare și conservare Cetatea Bathory Șimleu Silvaniei

Reabilitarea Casei Memoriale Iuliu Maniu din Bădăcin

Reabilitare și protecție monumente istorice din ZMZ

Reabilitarea bisericilor de lemn din ZMZ

Protejare și conservare rezervații naturale din ZMZ – Poiana cu narcise de la Racâș-Hida, Balta

Cehei, Gresile de pe Stânca Dracului Hida

Reabilitarea cinematografului Scala din Zalău și transformarea lui în centru cultural multifuncțional

Reabilitarea fostului cinematograf din Cehu Silvaniei și transformarea lui în centru cultural multifuncțional

Restaurarea și introducerea în circuitul turistic a monumentelor istorice din mediul rural

Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale din mediul rural

Dezvoltarea și diversificarea ofertei de evenimente culturale în mediul rural

Înființarea de muzee etnografice în mediul urban și rural

Organizarea de evenimente culturale locale

Înființarea de noi zone de protecție a biodiversității

Program de sprijinire a organizațiilor ce desfășoară activități culturale în ZMZ

Organizarea de târguri și expoziții pentru promovarea produselor tradiționale și cu specific local

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.3.2.). Valorificarea resurselor naturale pentru diversificarea condițiilor de recreere

Acțiuni

3.2.1. Diversificarea infrastructurii pentru activități în timpul liber

Proiecte

Amenajarea de zone de agrement (camping, picnic) pe teritoriul ZMZ

Traseu turistic de ciclism pe teritoriul ZMZ

Zona Metropolitană Tour și plasarea de indicatoare turistice pe areal

Amenajare parc de aventură în zona forestieră a a municipiului Zalău

Crearea unei zone de outlet în Zalău

Crearea unei zone de retail în Zalău

Înființarea de centre de agrement și echitație pe teritoriul ZMZ

Înființarea de baze de tratament balneoclimaterice pe teritoriul ZMZ

Înființarea unui atelier de olărit în localitatea Deja

OBIECTIV SPECIFIC 3 (O.S.3.3.). Dezvoltarea turismului în ZMZ

Acțiuni

3.3.1. Diversificare modalități de atragere și fidelizare turiști

Proiecte

Construirea de pensiuni agroturistice pe teritoriul ZMZ

Platformă de colaborare pentru sprijinirea turismului în ZMZ – activarea și consolidarea

Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului

Investiții ale întreprinderilor private pentru construcția, extinderea, reabilitarea și modernizarea unităților de cazare, alimentație publică și agrement (centre SPA, ștranduri)

Proiect de dezvoltare a identității turistice, culturale și de agrement a ZMZ, pe canale naționale și internaționale – componentă branding și promovare

Identificare și promovare rute culturale la nivelul ZMZ

Elaborarea unui ghid turistic al Zonei Metropolitane Zalău

Amenajarea unor baze de recreere și tratament prin utilizarea apelor termale de la Crișeni și

Meseșenii de Sus

Valorificarea potențialului turistic al Castrului Roman de la Moigrad-Porolissum

Traseu pentru cycling/mountain biking în ZMZ

Modernizare turistică a zonei Dealurile Măgurii din Șimleu Silvaniei

Construire brand turistic local relaționat cu diferite evenimente sau locuri istorice (ex bătălia de la Guruslău)

OBIECTIV STRATEGIC B: Dezvoltarea capitalului uman prin asigurarea accesului egal al tuturor cetățenilor din ZONA METROPOLITANA ZALĂU la servicii publice de calitate.

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic B

OBIECTIV SECTORIAL 4 (O.S.4.). Favorizarea grupurilor dezavantajate și sau cu handicap și susținerea reintegrării acestora în societate

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 4

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.4.1.). Îmbunătățirea infrastructurii sociale și diversificarea serviciilor pentru persoane, sau grupuri de persoane aflate în condiții de dificultate și risc

Acțiuni

4.1.1. Îmbunătățirea condițiilor de viață, construcții, echipamente, facilități, pentru grupurile sociale vulnerabile

Proiecte

Reabilitarea/dezvoltarea unei spălătorii sociale pentru persoane cu dizabilități, bătrâni fără familie și familii cu mulți copii

Extinderea și modernizarea cantinelor sociale

Înființarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea unităților de servicii sociale din mediul rural al ZMZ

Înființarea de centre de zi și de îngrijire pentru vârstnici, inclusiv servicii de îngrijire la domiciliu

Înființarea de centre sociale de informare și de consiliere a persoanelor defavorizate

Derularea de activități de formare profesională inițială și continuă pentru persoanele defavorizate

4.1.2.Dezvoltarea cooperării cu sectorul privat, ONG-uri, în operarea serviciilor sociale

Proiecte

Realizarea unei rețele de servicii la domiciliu, pentru persoane în vârstă sau cu handicap

Crearea și dezvoltarea de întreprinderi sociale de tip cooperativă

OBIECTIV SECTORIAL 5 (O.S.5.). Dezvoltarea capitalului uman prin creșterea calității infrastructurii educaționale și de formare profesională continuă

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 5

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.5.1.). Dezvoltarea unui sistem educațional competitiv desfășurat în condiții optime de echipare și funcționare

Acțiuni

5.1.1.Imbunătățirea infrastructurii de educație universitară

Proiecte

Modernizare/extindere a spațiilor de învățământ, inclusiv facilități în cadrul sistemului universitar

5.1.2. Reabilitarea, modernizarea și diversificarea infrastructurii educaționale preuniversitare

Proiecte

Imbunătățirea infrastructurii de educație preuniversitară prin lucrări de consolidare și igienizare a clădirilor

Modernizarea și echiparea spațiilor specializate (laboratoare, ateliere)

Extinderea școlilor cu spații educaționale specializate atelier/laborator/clasa de muzică/sală de sport

Încheierea de parteneriate între întreprinderile din ZMZ și unitățile de învățământ pentru stagii de practică și ucenicie

Înființarea de centre after-school pe teritoriul ZMZ

Înființarea de clase de învățământ profesional și a școlilor de arte și meserii pe teritoriul ZMZ

Târg educațional pentru promovare școli profesionale și de meserii

Amenajare tabără școlară în Munții Meseș

Construirea și dotarea unui centru pentru tineret în Șimleu Silvaniei

5.1.3. Reabilitarea, modernizarea și echiparea grădinițelor/creșelor

Proiecte

Punerea în siguranță din punct de vedere structural și realizarea de lucrări de igienizare, echipare și mobilare a grădinițelor/creșelor

Construirea de noi creșe și grădinițe pe teritoriul ZMZ

OBIECTIV SECTORIAL 6 (O.S.6). Dezvoltarea infrastructurii de sănătate prin asigurarea unei act medical profesionist în condiții de de urgență și de siguranță

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 6

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.6.1). Oferirea cetățenilor de servicii medicale de calitate într-un spațiu sigur, echipat și igienic

Acțiuni

6.1.1. Asigurarea infrastructurii de sănătate

Proiecte

Modernizarea și reabilitarea spitalelor/ambulatoriilor din ZMZ

Reînființare spital orășenesc Cehu Silvaniei

Construirea unei unități medicale și dotarea cu aparatură de specialitate în Șimleu Silvaniei

Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea secțiilor exterioare ale Spitalului Județean de Urgență Zalău

Reabilitarea și extinderea Ambulatoriului Integrat de Specialitate din cadrul Spitalului Județean de Urgență Zalău

6.1.2. Reabilitarea și modernizarea clădirilor, instalațiilor, echipamentelor și a facilităților pentru persoane în vârstă sau cu dizabilități

Proiecte

Realizarea condițiilor de acces al persoanelor cu dizabilități în toate clădirile publice din ZMZ

OBIECTIV STRATEGIC C: Susținerea dezvoltării economice durabile integrate la nivelul ZMZ și a ocupării forței de muncă

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic C

OBIECTIV SECTORIAL 7 (O.S.7.). Dezvoltarea infrastructurii economice, cu prioritate a tehnologiilor nepoluante, prin investiții productive ce contribuie la crearea și păstrarea locurilor de muncă durabile

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 7

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.7.1.). Dezvoltarea infrastructurii-suport și a serviciilor de sprijinire a afacerilor din ZMZ

Acțiuni

7.1.1. Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a investitorilor străini și antreprenorilor locali

Proiecte

Extinderea parcului industrial Jibou

Înființarea parcului industrial Zalău Nord

Înființarea parcului industrial Zalău Vest

Înființarea parcului industrial Hereclean

Înființarea/extinderea/modernizarea târgurilor și a piețelor agroalimentare din ZMZ

Reconversia funcțională a spațiilor din clădiri publice nefolosite, în folosul dezvoltării sectorului IMM

Reamenajarea terenurilor, clădirilor, siturilor industriale dezafectate/abandonate și pregătirea acestora pentru noi activități economice

Plan pentru reutilizare și utilizare temporară a spațiilor publice și private vacante pentru susținerea antreprenariatului din ZMZ – proiect complex pentru identificarea și pregătirea valorificării de spații și clădiri existente sau în construcție pentru a găzdui incubatoare, hub-uri, spații de creație, invenție și prototipare și funcțiuni suport

Realizare bază de date cu terenuri și clădiri disponibile pentru investitori în ZMZ

Realizarea unui inventar la nivel de ZMZ cu terenuri potrivite pentru investiții private și publice de mare anvergură (terenuri de peste 1 ha)

7.1.2. Acordarea de facilități pentru atragerea de investiții străine și autohtone

Proiecte

Înființare centru de informare pentru investitori la nivelul ZMZ

Realizarea bază de date cu terenuri și clădiri disponibile pentru investitori la nivelul ZMZ

7.1.3. Creșterea competitivității

Proiecte

Incubator tehnologic în municipiul Zalău

Accelerator de afaceri în domeniul serviciilor în municipiul Zalău

Programe de educație antreprenorială la nivelul ZMZ

Dezvoltarea de servicii de producție legate de colectarea, procesarea, ambalarea și distribuția de produse agricole tradiționale

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.7.2.). Consolidarea și diversificarea structurii economice locale

Acțiuni

7.2.1. Construirea/ modernizarea/ extinderea de clădiri, inclusiv extinderea utilităților de bază necesare dezvoltării economice

Proiecte

Construirea/ modernizarea/ extinderea de clădiri, inclusiv extinderea utilităților de bază necesare dezvoltării economice

Reconversia funcțională a spațiilor din clădiri publice nefolosite, în folosul dezvoltării sectorului IMM-uri

Realizarea de depozite locale de cereale pe teritoriul ZMZ

Dezvoltarea de centre de colectare și prelucrare a legumelor și fructelor

7.2.2. Dezvoltarea sistemului de producție pt. micro-întreprinderi și IMM-uri

Proiecte

Dezvoltarea de servicii de producție legate de procesarea, ambalarea și distribuția produselor agricole

Înființarea de incubatoare de afaceri pentru susținerea activităților de producție și de servicii de deservire a populației rezidente

Înființarea, extinderea și modernizarea exploatațiilor agricole din ZMZ

Înființarea, extinderea, și modernizarea unităților de producere, depozitare, condiționare și comercializare a produselor agroalimentare din ZMZ

7.2.3. Încurajarea și dezvoltarea activităților turistice în comune

Proiecte

Realizarea unei strategii de turism pentru validarea unor produse turistice și evaluarea costurilor re recuperare a investițiilor realizate din bani publici

Realizarea unui site pentru prezentarea produselor turistice din ZMZ

Înființarea unui târg regional tematic privind gastronomia și de băuturi

Asistență în identificarea/parcelarea unor terenuri pentru campinguri în zone montane

OBIECTIV SECTORIAL 8 (O.S.8.). Consolidarea și diversificarea capacității de cercetare și dezvoltare tehnologică, prin creșterea cooperării dintre sectorul academic și agenții economici

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 8

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.8.1.). Dezvoltarea infrastructurii pentru activități de CDI, încurajarea parteneriatelor public-private în domeniu și a transferului tehnologic

Acțiuni

8.1.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru CDI

Proiecte

Înființarea, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii publice de CDI în ZMZ

Realizarea de investiții în infrastructura de CDI a centrelor de cercetare publice și private din ZMZ

8.1.2. Încurajarea parteneriatelor între mediul academic și cel privat pentru activități de CDI și promovare a transferului tehnologic

Proiecte

Derularea de activități de CDI în parteneriat între companiile private din ZMZ și universitățile din regiune

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.8.2.). Facilitarea integrării în piața de muncă în sprijinul creșterii economice a ZMZ

Acțiuni

8.2.1. Creșterea și diversificarea ofertei în servicii de orientare și consiliere profesională

Proiecte

Realizarea de activități în orientarea și consilierea profesională în domenii de interes pentru dezvoltarea economică a ZMZ

OBIECTIV SPECIFIC 3 (O.S.8.3.). Sprijinirea cercetării în scopul valorificării resurselor universitare în atingerea dezvoltării economiei locale

Acțiuni

8.3.1. Dezvoltarea capacității de cercetare și dezvoltare tehnologică

Proiecte

Identificarea și realizarea unui „produs de cercetare” în domeniul protecției mediului

OBIECTIV SPECIFIC 4 (O.S.8.4). Dezvoltarea economiei sociale

Acțiuni

8.4.1. Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă

Proiecte

Realizarea Sistemului Integrat pentru Managementul Interacțiunii cu Cetățenii

OBIECTIV STRATEGIC D: Dezvoltarea durabilă a comunităților locale și a formelor de management la nivelul Asociației ZMZ

Obiective sectoriale coordonate cu Obiectivul strategic D

OBIECTIV SECTORIAL 9 (O.S.9). Creșterea capacității operaționale a administrației publice locale în procesul de realizare și de implementare a proiectelor de dezvoltare

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 9

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.9.1.). Dezvoltarea resurselor umane în domeniul managementului proiectelor propuse spre finanțare

Acțiuni

9.1.1. Formare profesională în domenii privind planificarea investițiilor de capital

Proiecte

Creșterea capacității administrației publice locale în dezvoltarea și implementarea de proiecte

Consolidarea capacității administrative a autorităților locale în vederea accesării fondurilor comunitare (realizarea de planuri, strategii și proiecte, implementarea și monitorizarea acestora)

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.9.2.). Introducerea unui sistem de calitate în furnizarea serviciilor publice

Acțiuni

9.2.1. Realizarea sistemului de indicatori de performanță pentru servicii publice

Proiecte

Realizarea, de către instituțiile furnizoare de servicii publice, a pachetului de indicatori de performanță pentru fiecare din serviciile publice oferite (apa potabilă, canalizare, servicii sociale, servicii de educație, servicii de sănătate, servicii de ocupare a forței de muncă)

Stabilirea indicatorilor de dezvoltare economică a ZMZ

Derularea de programe de formare profesională continuă a personalului din administrația publică locală de pe teritoriul ZMZ

Dezvoltarea și implementarea de soluții de tip e-administrație la nivelul autorităților publice locale din ZMZ

Organizarea de schimburi de experiență cu autorități locale din România sau Uniunea Europeană

Participarea la programe ce vizează transferul de expertiză din partea altor instituții de profil din Uniunea Europeană

OBIECTIV SECTORIAL 10 (O.S.10.). Consolidarea capacității de management cu accent pe atragerea de noi parteneri și resurse financiare necesare ZMZ

Obiective specifice ale obiectivului sectorial 10

OBIECTIV SPECIFIC 1 (O.S.10.1.). Consolidarea apartenenței ZMZ in sisteme asociative naționale și europene

Ațiuni

10.1.1. Consolidarea participării active a ZMZ in sisteme asociative naționale și europene

Proiecte

Organizarea unei conferințe METREX (Rețeaua Zonelor și Regiunilor Metropolitane Europene)

Organizarea unei conferințe de cooperare regională

Deschiderea unui centru de evaluare a politicilor regionale

Consolidarea guvernancei ZMZ prin Grupul Metropolitan Zalău – instrument în dezvoltarea parteneriatelor și capacității administrațiilor publice la nivel local

Consolidarea guvernancei ZMZ prin crearea Centrului Metropolitan Zalău – for public destinat dezvoltării comunicării între administrație și cetățeni

Dezvoltarea, publicarea și promovarea unui ghid de investiții periodic pentru ZMZ

Implementare sistem integrat de interacțiune a ZMZ cu mediul extern – portal de prezentare cu informații online despre diferiți parametri ai zonei, interacțiune cu constituenții, sistem de gestiune a cazurilor/reclamațiilor/problemelor din ZMZ cu interfață până la nivel de dispozitiv mobil la constituent, sistem de gestiune a oportunităților de dezvoltare a ZMZ

Achiziția pe Bursa Română de Mărfuri a energiei electrice pentru consum public la nivelul ZMZ

Gestionarea în comun a datelor privind dezvoltarea ZMZ prin conectarea autorităților publice la o rețea internet (indicatori teritoriali, economici, sociali, mediu, piață imobiliară, sector industrie) gestionat de Asociația ZMZ

Elaborare PATZ Zona Metropolitană Zalău

OBIECTIV SPECIFIC 2 (O.S.10.2.). Creșterea capacității de finanțare a Asociației ZMZ

Acțiuni

10.2.1. Atragerea de surse financiare pentru Asociația ZMZ prin oferirea de servicii de asistență autorităților publice locale sau sectorului privat

Proiecte

Validare fezabilității ideilor de proiecte de dezvoltare

Verificarea potențialului de piață a proiectelor economice

Asistență în redactarea unui plan de afaceri

Asistare în găsirea de parteneri în realizarea proiectelor

Realizarea de programe de formare în dezvoltarea regională

5. MECANISMUL DE IMPLEMENTARE AL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A ZONEI METROPOLITANE ZALĂU

Relațiile operaționale stabilite în cadrul mecanismelor de implementare consideră următoarele clase de activități: planificare-programare, organizare-implicare și evaluare-control.

Planificarea-programarea: se vor stabili obiectivele și sarcinile specifice fiecărui proiect, precum și a resurselor necesare pentru o perioadă determinată în vederea atingerii obiectivelor stabilite precum și defalcarea acestor obiective în timp și pe tipuri de organizații operaționale în cadrul ADI-ZMZ și a membrilor ADI-ZMZ. Programarea se realizează în trei etape: 1/. Elaborarea planului operativ al unității de management; 2/ Desfășurarea planului operativ pe secțiuni de probleme, sub forma unor programe prin care se precizează sarcinile/responsabilitățile.

Organizarea-implicarea: se vor crea unități de management de proiect coordonate de ADIZMZ (partea executivă a asociației) pentru fiecare proiect în parte, cu asigurarea surselor și resurselor necesare. pentru realizarea obiectivelor stabilite; Implicarea se va realiza prin derularea de întâlniri periodice în vederea analizării stadiului de implementare a Strategiei de Dezvoltare și de identificare a unor parteneriate sau de noi surse de finanțare a proiectelor prevăzute în Strategie.

Evaluare-control: se vor elabora indicatori prin care se verifică performanțele la nivelul fiecărui proiect, în comparație cu obiectivele prevăzute. Controlul contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei și la verificare și ghidare direcțiilor de acțiune pe proiectele sectoriale propuse.

Conditii operaționale:

- colaborarea transparentă dintre membrii ADI ZMZ pentru realizarea obiectivelor precizate în Statut;
- atragerea și colaborarea cu alte instituții publice și private din afara ZMZ instituțiile pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ale ZMZ descrise în Strategia de Dezvoltare;
- asigurarea surselor de finanțare pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare;
- coordonarea activităților necesare implementării proiectelor propuse în Strategia de Dezvoltare;
- asigurarea creșterii capacității operaționale a ADI și a membrilor ADI.

Responsabilități

Deciziile strategice privind implementarea Strategiei de Dezvoltare revin organelor deliberative ale Asociației de dezvoltare intercomunitară (ADI). Aceasta are obligația de a asigura consensul instituțional și mobilizarea reprezentanților autorităților publice din ZMZ, în vederea implementării Proiectelor cuprinse în Strategia de Dezvoltare.

Toate măsurile de coordonare a activităților de implementare a Strategiei intră în responsabilitatea Unității de Management (autoritatea executivă a ADI).

Administrarea și finanțarea proiectelor individuale cuprinse în Strategie intră în atribuțiile fiecărui membru al ADI ZMZ. Unitatea de Management a ADI (UM-ADI) are obligația de a întocmi rapoartele de activitate anuale, precum și materialele suport care trebuie înaintate ADI, spre dezbateră și validare.

UM-ADI are obligația de a elabora următoarele documente de planificare:

- Planul anual al acțiunilor de implementare a proiectelor integrate prioritare și a celorlalte proiecte prevăzute în portofoliul Strategiei;
- Planul anual financiar, care se întocmește pe baza Planului anual al acțiunilor de implementare a proiectelor integrate prioritare, prin adiționarea și corelarea proiectelor care urmează a fi implementate de fiecare unitate administrativ-teritorială membră a polului. Planul financiar va indica fondurile necesare pentru realizarea proiectelor și sursele de proveniență ale acestora (bugete locale, bugetul de stat, programe europene, alte surse);
- Situația privind gradul de implementare a proiectelor Strategiei de Dezvoltare pe baza graficului de implementare și a indicatorilor de monitorizare.

UM-ADI va lucra cu Grupurile de Lucru constituite la nivelul primăriilor membre în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZMZ. Implementarea proiectelor individuale va fi realizată de echipe de proiect constituite la nivelul solicitantului (individual/parteneriat/ADI) pentru proiectul/proiectele solicitate. Persoanele ce vor face parte din echipele de proiect vor fi desemnate prin dispozițiile conducătorilor instituțiilor din care fac parte. Pe parcursul implementării Strategiei de Dezvoltare ADI-ZMZ inițiază și desfășoară activități de informare, consultare și implicare a cetățenilor și a organizațiilor interesate în implementarea proiectelor.

6. INDICATORI DE MONITORIZARE / EVALUARE

Monitorizarea își propune să îmbunătățească eficiența și eficacitatea modului de organizarea a proiectelor listate în cadrul fazei a doua a Strategiei ZMZ. Evaluarea are scopul înțelegerea modului în care au fost folosite resursele planificate pentru implementarea proiectelor.

Indicatorii de monitorizare și evaluare sunt cantitativi și calitativi. Monitorizarea și evaluarea se referă la trei domenii: eficiența, eficacitatea și impactul. În primul domeniu sunt considerate elemente ce țin de cât de rapid, corect și eficient din punct de vedere al costurilor se realizează un proiect, conținând elemente ce se referă la raportul dintre resursele folosite (financiare, umane, tehnologice, etc) în proiect și ceea ce se obține din proiect. Eficacitatea se referă la modul în care proiectul ajută la atingerea obiectivelor strategiei. Impactul se referă la modul în care strategia a contribuit la producerea unei schimbări în viața comunității urmărind rezultatele obținute prin identificarea diferențelor existente între situația inițială, înainte de proiect, și situația după realizarea proiectului.

Procesul de monitorizare și evaluare este organizat în funcție de tipul proiectelor conținute de documentul Strategiei de Dezvoltare. Pentru proiectele individuale propuse de unitățile administrative teritoriale partenere în ZMZ, indicatorii vor fi întocmiți pe tip de proiect și vor fi monitorizați de echipele de proiect operaționale la fiecare nivel al unităților administrative teritoriale. Programul 10 va fi monitorizat de ADI - ZMZ. Evaluarea poate fi realizată prin ADI sau prin fiecare unitate administrativ teritorială sau poate fi subcontractantă unei organizații de specialitate din afara sistemului.

1. Lista indicatorilor de eficacitate și impact

A) Proiecte în infrastructura fizică

-procent de creștere a populație ce utilizează condiții mai bune de alimentare cu apă potabilă

20% față de situația existentă

-procent de creștere a populație ce utilizează condiții mai bune de canalizare

30% față de situația existentă

-procent de scădere a populație cu boli cauzate de calitatea apei

30% față de situația existentă

-procent de reducere a timpului de comutare in interiorul ZMZ

10% față de situația existentă

-procent de creștere a numărului de abonați la internet per 100 de locuitori

15% față de situația existentă

procent de creștere a punctelor de acces in rețeaua internet

30% față de situația existentă

B) Proiecte privind infrastructura sociala

-procent de reducere a populației ce nu are o locuință

5% față de situația existentă

-procent de creștere a organizațiilor implicate în oferta de servicii sociale

10% față de situația existentă

-procent de creștere a bugetului alocat serviciilor sociale

30% față de situația existentă

-procent de reducere a numărului de persoane ce traiesc sub pragul de sărăcie

15% față de situația existentă

C) Proiecte privind infrastructura de sănătate

-procent de reducere a absenteismului cauzat de starea de sănătate a populației

20% față de situația existentă

-procent de reducere a ratei mortalității

10% față de situația existentă

-procent din populația care are acces la servicii medicale

30% față de situația existentă

-procent de reducere a bolilor contagioase/adulți și copii

15% față de situația existentă

D) Proiecte privind infrastructura de educație

-procent de creștere a rate de înmatriculare a copiilor în învățământul primar

10% față de situația existentă

-procent de creștere a participării populației adulte la programe de formare

40% față de situația existentă

E) Proiecte privind infrastructura economica

-procent de creștere a investițiilor directe

30% față de situația existentă

-procent de creștere a populației ocupate în activități economice (bărbați-femei)

50% față de situația existentă

-procent de creștere a PIB în ZMZ

10% față de situația existentă

-procent de creștere a productivității firmelor

20% față de situația existentă

-procent de creștere a cheltuielilor pentru programe de cercetare

30% față de situația existentă

-procent de creștere a numărului de înnoptări datorate turismului

60 % față de situația existentă

-procent de creștere a activităților de turism în produsul intern brut al ZMZ

20% față de situația existentă

-procent de creștere a nivelului de economisire pentru persoane fizice și juridice

30% față de situația existentă

F) Proiecte privind infrastructura de mediu

-procent de reducere a numărului de locuitori care trăiește în zone de risc natural

15% față de situația existentă

-procent de reducere a factorilor de poluare a aerului în zonele urbane

15% față de situația existentă

-procent de reducere a emisiilor de CO2 ce contribuie la schimbări climatice

5% față de situația existentă

-procent de creștere a suprafeței de spații verzi în zonele urbane

20% față de situația existentă

-procent de creștere a suprafeței împădurite în zonele rurale/urbane

10% față de situația existentă

-procent de creștere a gradului de reciclare a deșeurilor (menajere, industriale)

față de situația existentă

-procent de creștere în folosirea de energie alternativă

30% față de situația existentă

G) Proiecte privind managementul administrației publice locale

-procent de creștere a numărului de participanți în programe de formare

30% față de situația existentă

-procent de creștere a bugetului alocat dezvoltării proiectelor de interes comun
dezvoltării ZMZ

40% față de situația existentă

-procent de creștere a bugetului Asociației ZMZ

40% față de situația existentă

-procent de reducere a timpului de răspuns pentru solicitării venite din partea populației

30% față de situația existentă

-procent de reducere a cazurilor de corupție la nivelul administrației publice locale

100% față de situația existentă

-procent de creștere a numărului de dezbateri publice în probleme de interes comunitar

50% față de situația existentă

-procent de creștere a evenimentelor axate pe schimburi de experiență

30% față de situația existentă

2. Indicatori de eficiență (input/output/rezultat) pentru procesul de implementare a proiectelor individuale din planul de investiții de capital

1. Asigurarea bugetelor pentru realizarea proiectelor din cadru strategiei, faza SF, PT și DE în conformitate cu legislația în vigoare.

Indicator: aprobarea bugetului de către consiliul local care va depune proiectul/proiecte spre finanțare

2. Realizarea documentațiilor tehnico-economice de atribuire în vederea participării la procedura de licitație (se va specifica tipul) pentru elaborarea studiului de fezabilitate, proiectelor tehnice și detaliilor de execuție pentru investițiile propuse prin strategie (În cazul în care se dorește ca resursă externă o firmă de consultanță pentru managementul implementării se va organiza procedura de selecție).

Indicator: postarea pe site-ul unității contractante a condițiilor de atribuire

3. Organizarea procesului de stabilirea a contractanților pentru lucrări solicitate

Indicator: semnarea contractului/contractelor

4. Realizarea documentației necesară finanțării proiectelor (în conformitate cu Ghidul Solicitantului emis de autoritățile de management)

Indicator: Aprobarea documentației și semnarea contractului de co-finanțare

5. Organizarea procedurii de licitație pentru alegerea constructorului pentru realizarea

investițiilor.

Indicator: Semnarea contractului-contractelor cu firmele de construcții

6. Monitorizarea condițiilor stabilite prin contractele de realizare a lucrărilor de investiții.

Indicator: Calitatea lucrărilor, termenele de realizare și sumele cheltuite